

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ЯАМ

СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН ЭМНЭЛГЭЭР ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧДИЙН СЭТГЭЛ ХАНАМЖИЙН БАЙДАЛ

(Төслийн дараах давтан судалгааны тайлан)

Улаанбаатар хот
2021 он

Гүйцэтгэгч байгууллага	Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага “МонКонсалт” ХХК
Судалгааны багийн ахлагч	Г.Цэцэгдарь, АУ-ны доктор
Судалгааны багийн гишүүд	Ц.Мөнхдэлгэр, ШУ-ны магистр Э.Анударь Э.Саранзул Ш.Ганчимэг Ж.Дааманцогзол Д.Тунгаамаа Б.Болор-эрдэнэ
Судалгааны статистик боловсруулалт хийсэн	Б.Сувд, АУ-ны доктор
Тайлан бичсэн	Г.Цэцэгдарь, АУ-ны доктор Б.Сувд, АУ-ны доктор

АГУУЛГА

ТАЛАРХАЛ	4
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ	5
ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ	6
Хүснэгтийн жагсаалт	6
Зургийн жагсаалт	7
ХУРААНГУЙ	8
СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ ҮР ДҮН	8
НЭГ. УДИРТГАЛ	10
1.1. Танилцуулга	10
1.2. Зорилго, зорилт	11
ХОЁР. СУДАЛГААНЫ МАТЕРИАЛ, АРГА ЗҮЙ	12
Мэдээллийн эх үүсвэр, мэдээлэл цуглуулах аргууд	12
Судалгааны хүрээ, түүвэрлэлт	13
Статистик боловсруулалт	14
ГУРАВ. СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН	15
3.1. Судалгаанд оролцогчдын нийгэм, хүн ам зүйн байдал	15
3.2. Эмнэлгээр үйлчлүүлсэн байдал	16
3.3. СХД-ийн эмнэлгийн үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийн байдал	18
3.3.1. Эмнэлгийн гадаад орчин	18
3.3.2. Эмнэлгийн дотоод орчин	20
3.3.3. Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ	24
3.3.4. Хэвтүүлэн эмчлэх үйлчилгээ	28
3.4. Тусламж үйлчилгээний хэрэгцээ, шаардлага	30
ДҮГНЭЛТ	38

ТАЛАРХАЛ

Азийн хөгжлийн банкны Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил хөтөлбөр-4 төслийн “Сонгинохайрхан дүүрэгт Жишиг нэгдсэн эмнэлэг байгуулах үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх нь” зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд “МонКонсалт” ХХК-аас явуулсан “СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал”-ыг тодорхойлох суурь судалгааг 2015 онд амжилттай зохион байгуулсан. Төслийн шугамаар СХД-ийн Жишиг нэгдсэн эмнэлэг баригдаж 2021 оны 4-р сард ашиглалтад ороод байна. Төслийн баримт бичигт Жишиг нэгдсэн эмнэлэг баригдаж ашиглалтад орсоны дараа “СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал” судалгааг дахин явуулахаар төлөвлөгдсөний дагуу судалгааг хийгээд байна. Энэхүү судалгааны ажил нь дэлхий нийтэд цар тахал Ковид-19 дэгдсэн цаг үетэй давхцаж таарсан хэдий ч иргэд үйлчлүүлэгчид болон үйлчилгээ үзүүлэгчид маань цахимаар идэвхтэй оролцсонд гүнээ талархаж байна.

Энэхүү судалгааг явуулахад дэмжлэг үзүүлж үр дүнтэй хамтран ажилласан Азийн хөгжлийн банкны Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил хөтөлбөр 4, 5, 6 төслийн Нэгдсэн төсөл хэрэгжүүлэх нэгжийн зохицуулагч, Анагаах ухааны доктор А. Мөнхтайван болон төслийн хамт олонд чин сэтгэлийн талархал илэрхийлье.

Түүнчлэн судалгааг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлж хамтран ажилласан Сонгинохайрхан дүүргийн Нэгдсэн эмнэлгийн дарга, Ерөнхий эмч, Эрүүлийг хамгаалахын гавъяат ажилтан Б.Галсанцэдэн, Эмчилгээ эрхэлсэн орлогч дарга М.Энхцэцэг, Эрүүл мэндийн төвийн дарга Ж. Болортуяа, СХД-ийн бэлтгэгдсэн хүрч очих ажилтнуудад талархал дэвшүүлье.

Ж. Бямбадорж, Монконсалт ХХК-ийн захирал

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ

АУ	Анагаах ухаан
АХБ	Азийн хөгжлийн банк
ОНОК	Олон нийтийн онооны карт
ОУ	Олон улс
НҮБХАС	Нэгдсэн үндэсний байгууллагын хүн амын сан
НЭМХ	Нийгмийн эрүүл мэндийн хүрээлэн
СХД	Сонгинохайрхан дүүрэг
СХДНЭ	Сонгинохайрхан дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг
ШУ	Шинжлэх ухаан
УБ	Улаанбаатар
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМСХХ	Эрүүл мэндийн салбарын хөгжил хөтөлбөр
ХХК	Хариуцлагатай хувьцаат компани
ХБИ	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн
ӨЭМТ	Өрхийн эрүүл мэндийн төв

ХҮСНЭГТ, ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Судалгаанд оролцогчдын хүн ам зүйн зарим үзүүлэлт, СХД, 2021 он...	15
Хүснэгт 2. Эмнэлгийн гадна орчны талаарх судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар	19
Хүснэгт 3. Эмнэлгийн дотоод орчны талаарх судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар	21
Хүснэгт 4. Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний талаар судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар	26
Хүснэгт 5. Хэвтэн эмчлүүлэх тусламж үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамжийн үзүүлэлт, суурь болон давтан судалгаагаар.....	28
Хүснэгт 6. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, оролцогчдын хувиар	32
Хүснэгт 7. Антибиотик хэрэглэхдээ зөвлөгөө авдаг байдал,	35

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Судалгааны арга, хэрэгсэл, 2021 он	12
Зураг 2. Google.doc ашиглан мэдээлэл цуглуулсан асуумж.....	13
Зураг 3. Судалгаанд оролцогчдын хувь, эмнэлгээр үйлчлүүлсэн өрхийн гишүүнээр	16
Зураг 4. Эмнэлгээр үйлчлүүлсэн оролцогчдын хувь, байгууллагаар.....	17
Зураг 5. Судалгаанд оролцогчдын хувь, эмнэлэгт хандсан шалтгаанаар.....	17
Зураг 6. Эмнэлгийн эмч, ажилтанд албан бус төлбөр төлсөн эсэх, оролцогчдын хувиар.....	17
Зураг 7. Эмнэлгийн гадаад орчинд “сэтгэл ханамжгүй” гэж хариулсан оролцогчдын хувь, суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад.....	20
Зураг 9. Урьдчилан дугаар авах үйлчилгээний талаар давтан судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар.....	21
Зураг 10. Эмнэлгийн бие засах газрын хүрэлцээ, цэвэрлэгээний талаар давтан судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар.....	22
Зураг 11. Эмнэлгийн цайны газар, хүлээлгийн өрөө, цэвэрлэгээний талаар оролцогсдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар.....	23
Зураг 8. Эмнэлгийн дотоод орчинд “сэтгэл ханамжгүй” оролцогчдын хувь, суурь болон давтан судалгаагаар	23
Зураг 12. Эмнэлгийн ачаалал, тоног төхөөрөмж, лабораторийн үйлчилгээнд өгсөн оролцогчдын сэтгэл ханамж, оролцогчдын хувиар	24
Зураг 13. Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний амбулаторийн тусламж үйлчилгээний талаар оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар	25
Зураг 14. Дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамжийн байдал	25
Зураг 15. Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний шинэ технологийн талаарх үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар	26
Зураг 16. Эмнэлгийн хөдөлмөр магадлах комиссын.....	27
Зураг 17. Хүн амд зориулсан эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгааны ажлын талаарх сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар	27
Зураг 18. СХД-ийн эмнэлэгт зайлшгүй байх шаардлагатай тусламж үйлчилгээ, ...	30
Зураг 19. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад нэн тэргүүнд анхаарвал зохих асуудлын талаар оролцогчдын санал, хувиар	31
Зураг 20. Эмийн гаж нөлөөний талаарх хүн амын мэдлэг, оролцогчдын хувиар....	32
Зураг 21. Хөнгөлөлттэй үнээр олгодог эмийн сангийн талаар мэдэх оролцогчдын хувь.....	33
Зураг 22. Оролцогчдынхуурамч эмийг хэрхэн таних талаарх мэдлэг, хувиар	33
Зураг 23. Эмийн сангаар үйлчлүүлдэг дадал, оролцогчдын хувиар	34
Зураг 24. Антибиотик хэрэглэхдээ зөвлөгөө авдаг байдал, оролцогчдын хувиар ..	35
Зураг25. Хөнгөлөлттэй эмийн сангаар үйлчлүүлдэг оролцогчдын хувь, насны бүлгээр	36
Зураг 26. Жоргүй худалддаг эм, хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүний хэрэглээний байдал, оролцогчдын хувиар.....	36
Зураг 27. Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөгөө, мэдээлэл, сурталчилгааг ойрын 6 сард авсан эх сурвалж, оролцогчдын хувиар...	37
Зураг 28. Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөгөө, мэдээлэл сурталчилгааг авахыг хүсч буй эх сурвалж, оролцогчдын хувиар	37

ХУРААНГУЙ

СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ ҮР ДҮН

(Суурь болон давтан судалгааны үр дүнг харьцуулсан хүснэгт)

№	Үзүүлэлтүүд	Суурь	Давтан	Өөрчлөлт
		2015 он	2021 он	
1.	Судалгаанд оролцогчдын тоо	311	359	48 ↗
	– Эрэгтэйчүүд, %	– 35.9	– 28.1	
	– Эмэгтэйчүүд, %	– 64.1	– 71.9	
2.	Эмнэлгээр тогтмол үйлчлүүлдэг оролцогчид	63.3%	72.1%	8.8 ↗
	– СХД-ийн нэгдсэн эмнэлэг	– 17.0	– 25.5	– 8.5 ↗
	– 1, 2, 3-р амбулатори	– 56.6	– 32.4	– 24.2 ↘
	– СХД-ийн эрүүл мэндийн төв	– 38.3	– 42.1	– 3.8 ↗
3.	Оролцогчдын эмнэлэгт хандсан шалтгаанаар (%)			
	– Дотор	46.0	33.9	12.1 ↘
	– Хүүхэд	27.0	23.6	3.4 ↘
	– Эмэгтэйчүүд	19.3	22.8	3.5 ↗
	– Мэдрэл	21.5	15.4	6.1 ↘
	– Гэмтэл	9.6	6.2	3.4 ↘
СЭТГЭЛ ХАНАМЖИЙН СУДАЛГААНЫ ДҮН				
4.	Эмнэлгийн гадаад орчинд сэтгэл ханамжгүй оролцогчдын хувь			
	– Барилга байгууламж	20.8	8.5	12.3 ↘
	– Явган хүний зам	24.4	14.7	9.7 ↘
	– Орчны хог хаягдал	29.3	8.1	21.2 ↘
	– Гадаад орчны гэрэлтүүлэг	31.6	13.5	18.1 ↘
	– ХБИ-д зориулсан зам	43.0	21.6	21.4 ↘
	– Зүлэгжүүлэлт, моджуулалт	45.6	18.5	27.1 ↘
	– Суух сандал	50.5	21.2	29.3 ↘
	– Машины зогсоол	60.9	32.0	28.9 ↘
5.	Эмнэлгийн дотоод орчинд сэтгэл ханамжгүй оролцогчдын хувь			
	Угтах үйлчилгээ	35.7	13.5	22.2 ↘
	Урьдчилан дугаар авах	37.0	20.1	16.9 ↘
	Эмнэлгийн хувцасны өлгүүр	17.0	8.9	8.1 ↘
	Өрөөний хаягжилт	16.1	4.6	11.5 ↘
	Бие засах газрын хүрэлцээ	48.5	22.8	25.7 ↘
	Бие засах газрын цэвэрлэгээ, халдваргүйтгэл	54.4	19.7	34.7 ↘
	Гар угаах угаалтуур	52.8	25.1	27.7 ↘
	Цайны газар	24.6	17.4	7.2 ↘
	Хүлээлгийн өрөөний тохижилт	26.2	16.2	10 ↘
Эмнэлгийн цэвэрлэгээ, үйлчилгээ	12.1	6.6	5.5 ↘	
6.	Амбулаторийн тусламж үйлчилгээнд сэтгэл ханамжгүй оролцогчдын хувь			
	Эмнэлгийн ачаалал	69.7	25.1	44.6 ↘
	Лабораторийн үйлчилгээ	59.6	15.8	43.8 ↘
	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж	42.1	14.3	27.8 ↘
	Эмчийн ур чадвар	12.4	5.0	7.4 ↘
	Эмчийн харилцаа	12.7	12.4	0.3 ↘
	Эмчийн зөвлөгөө	11.4	8.9	2.5 ↘
	Сувилагч, бага эмчийн харилцаа, хандлага	12.4	12.4	-
	Эмчийн цаг ашиглалт	18.6	15.8	2.8 ↘
	Лавлагаа шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээ	22.8	15.8	7.0 ↘

Хэвтүүлэн эмчлэх үйлчилгээнд сэтгэл ханамжгүй оролцогчдын хувь				
7.	Эмнэлэгт хэвтэх хугацааг товлож хэвтүүлдэг байдал	39.5	7.7	31.8 ↘
	Эмчилгээ	22.3	12.4	9.9 ↘
	Хоолны чанар, амт	18.0	15.4	2.6 ↘
	Ариун цэврийн өрөө	14.6	6.6	8.0 ↘
	Эргэлтийн цонх	28.3	10.4	17.9 ↘
	Эмчлэгч эмчийн харилцаа	12.9	10.0	2.9 ↘
	Ээлжийн сувилагчийн харилцаа, хандлага	10.7	9.3	1.4 ↘
	Хэвтсэн өрөөний тав тухтай байдал	19.7	7.7	12.0 ↘
	Эмнэлгээс гарахад өгсөн зөвлөгөө	16.3	5.4	10.9 ↘
	Тоног төхөөрөмж	18.5	7.7	10.8 ↘
	Нэг удаагийн хэрэгслийн хангамж (зүү, тариур, бээлий г.м)	11.6	5.4	6.2 ↘
Тусламж үйлчилгээний хэрэгцээ, шаардлага				
8.	Бүгд байгаа	-	40.9	40.9 ↗
	Дотор	30.5	3.5	27.0 ↘
	Төрөх	-	8.5	8.5 ↗
	Эх барих, эмэгтэйчүүд	33.8	3.5	30.3 ↘
	Мэс засал	32.8	2.3	30.5 ↘
	Уламжлалт анагаах ухаан	28.6	3.7	24.9 ↘
	Эмэгтэйчүүд	27.7	3.5	24.2 ↘
	Мэдрэл	26.0	3.5	22.5 ↘
	Нүд	24.4	1.2	23.2 ↘
	Гэмтэл	24.1	3.1	21.0 ↘
	Чих, хамар, хоолой	21.2	1.2	20.0 ↘
	Халдварт өвчин	20.6	1.5	19.1 ↘
	Арьс, харшил судлал	19.9	4.2	15.7 ↘
Эмийн хэрэглээний талаарх иргэдийн хандлага				
9.	Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх хүн амын мэдлэг			
	• Жорын дагуу зөв тунгаар, тодорхой хугацаанд хэрэглэх	74.5	78.0	3.5 ↗
	Эмийн гаж нөлөөний талаарх мэдлэг			
	• Эмийн гаж нөлөөнөөс тухайн хүний биед гарч болох өөрчлөлт	37.6	58.3	20.7 ↗
• Биед тааламжгүй байдал үүсэх	34.1	27.4	6.7 ↘	
• Тохиромжгүй эм хэрэглэх	27.9	14.3	13.6 ↘	
Эм, бүтээгдэхүүний хэрэглээ				
10.	Эмийн сангаар үйлчлүүлдэг дадал			
	• Эмчид заавал үзүүлж авдаг	71.7	64.9	6.8 ↘
	• Эмийн санчаас асуугаад авч уудаг	25.1	31.3	6.2 ↗
	• Танил хүмүүсийн зөвлөснөөр	3.2	3.9	0.7 ↗
Антибиотикийг эмчийн жороор авдаг	76.1	83.4	7.3 ↗	
Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөгөө, мэдээлэл авдаг эх сурвалж, оролцогчдын хувиар				
11.	Телевиз	34.1	42.4	8.3 ↗
	Сурталчилгааны материал	15.7	20.8	5.1 ↗
	Эмчээс	36.3	40.2	3.9 ↗
	Эмийн санчаас	5.1	18.5	13.4 ↗
	Мэдээлэл аваагүй	27.0	10.0	17.0 ↘

НЭГ. УДИРТГАЛ

1.1. Танилцуулга

Азийн хөгжлийн банкны дэмжлэгтэйгээр хэрэгжиж байгаа ЭМСХХ-4 төслийн “СХД-т Жишиг нэгдсэн эмнэлэг байгуулах үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх нь” - Зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг тодорхойлох судалгааг эмнэлгийн барилга баригдаж эхлэхийн өмнө болон Жишиг нэгдсэн эмнэлэг ашиглалтад орсоны дараах үед зохион байгуулахаар “МонКонсалт” ХХК шалгаран ажилласан юм.

СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн судалгаа нь төсөл хэрэгжихийн өмнөх эмнэлгийн үйлчилгээний байдлыг төсөл хэрэгжсэний дараа эмнэлгийн үйлчилгээнд гарсан өөрчлөлт шинэчлэлттэй харьцуулах боломжийг олгож байна.

Азийн хөгжлийн банкны дэмжлэгтэйгээр хэрэгжиж байгаа ЭМСХХ-4 төслийн дэмжлэгтэйгээр СХД-т олон үйл ажиллагаатай Жишиг нэгдсэн эмнэлэг байгуулж 2021 оны 4 дүгээр сард ашиглалтад оруулаад байна. “СХД-т Жишиг нэгдсэн эмнэлэг байгуулах үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх нь” - зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг тодорхойлох суурь судалгааг 2015 онд явуулж, түүнд үндэслэн шинээр байгуулагдах эмнэлгийн талаар явуулах мэдээлэл сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулахаар “МонКонсалт” ХХК шалгаран ажилласан.

СХД-ийн Нэгдсэн эмнэлгийг дүүргийн хүн амд чанартай тусламж үзүүлдэг олон үйл ажиллагаатай жишиг нэгдсэн эмнэлэг болгох өөрчлөлт шинэчлэлтийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн үнэлгээ нь үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамж ба олон нийтийн үнэлгээ байсан тул энэхүү судалгаагаар шинээр байгуулагдсан жишиг нэгдсэн эмнэлгийн одоогийн тусламж үйлчилгээ, үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг давтан үнэлэх шаардлагатай байгаа болно.

СХД нь Улаанбаатар хотын баруун захад Сонгинохайрхан уулын бэлд 1200,6 км² газар нутагтай, харьцангуй алслагдсан, 320 гаруй мянган хүн амтай, шилжин суурьшигч, ажилгүйдэл, ядуурал ихтэй дүүргийн нэг юм. Судалгааны мэдээллээс үзвэл СХД-т шилжин суурьшигчдын 59.6 хувь нь эрүүл мэндийн шаардлагатай тусламж үйлчилгээг авч чадахгүй байгаа нь тогтоогдсон байдаг¹.

ЭМСХХ 4 төслийн баримт бичиг, зөвлөхүүдийн хийсэн үнэлгээ болон зөвлөх үйлчилгээний хүрээнд тус дүүргийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ, эмнэлгүүдийн

¹Шилжин суурьшигчдын нийгэм, эдийн засгийн байдал, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хэрэгцээ, НЭМХ, НҮБХАС, Улаанбаатар хот. 2007 он

үйл ажиллагаатай танилцсан байдлаас үзвэл хэвтүүлэн эмчлэх тусламжийн төрөл цөөн, төрөлжсөн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ хангалтгүй, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж хүрэлцээгүй байжээ.

ЭМСХХ-4 төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд СХД-ийн Жишиг нэгдсэн эмнэлэг баригдаж эхлэхээс өмнө буюу 2015 онд “СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал” – ыг тодорхойлох суурь судалгаа хийсэн юм. Энэхүү судалгаагаар стандартын шаардлага хангасан эмнэлгийн барилгатай болж гадаад, дотоод орчныг тохижуулах, эмнэлгийн ариун цэвэр, цэвэрлэгээ үйлчилгээг сайжруулах, үйлчилгээг чирэгдэл хүлээлтгүй болгох зохион байгуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, мэс засал, эх барих эмэгтэйчүүд, гэмтлийн хэвтүүлэн эмчлэх тасаг шинээр буй болгож дотор, мэдрэл, ахмадын тасгуудыг өргөжүүлэх, амбулаторт чих хамар хоолой, нүд, шүд, уламжлалт анагаах ухаан, арьсны өвчин, халдварт өвчин, физик эмчилгээ, хавдрын зэрэг төрөлжсөн мэргэшлийн тусламж үйлчилгээтэй болох, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн хангамж, түргэн тусламжийн үйлчилгээг сайжруулах, ӨЭМТ-ийн үйлчилгээний хүртээмж, чанар, эмнэлгийн хүний нөөцийн хангамж чадамжийг дээшлүүлэх, иргэд, олон нийтийн дунд эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаар мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа явуулах эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн болон эм ханган нийлүүлэх байгууллагын мэргэжилтнүүд, эмийн санчдыг сургаж, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн оролцоог нэмэгдүүлэн хамтран ажиллах зэрэг зөвлөмжийг гаргасан байна².

Иймд СХД-ийн жишиг нэгдсэн эмнэлэг үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлснээс хойш эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг давтан судлах хэрэгцээ шаардлага гарч байна. Энэхүү судалгаагаар эмнэлгийн үйлчилгээнд гарсан өөрчлөлт шинэчлэлтийн байдлыг үнэлснээр төсөл хэрэгжихийн өмнөх болон дараах өөрчлөлтийн үр дүнг харьцуулах боломжтой болж байгаа болно.

1.2. Зорилго, зорилт

СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн түвшинг эмнэлгийн орчин нөхцөл, тусламж үйлчилгээний үзүүлэлтүүдээр тодорхойлж суурь судалгааны үр дүнтэй харьцуулахад энэхүү судалгааны үндсэн зорилго оршино.

Энэхүү зорилгыг хэрэгжүүлэхийн тулд дараах зорилтуудыг дэвшүүлсэн. Үүнд:

1. СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн нийгэм, хүн ам зүйн байдлыг судлах;
2. СХД-ийн эмнэлгийн орчин нөхцлийн талаар үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг тодорхойлох;
3. СХД-ийн эмнэлгийн үйлчилгээний талаар үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг тодорхойлох;
4. СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, хандлага, дадлын түвшинг тодорхойлох.

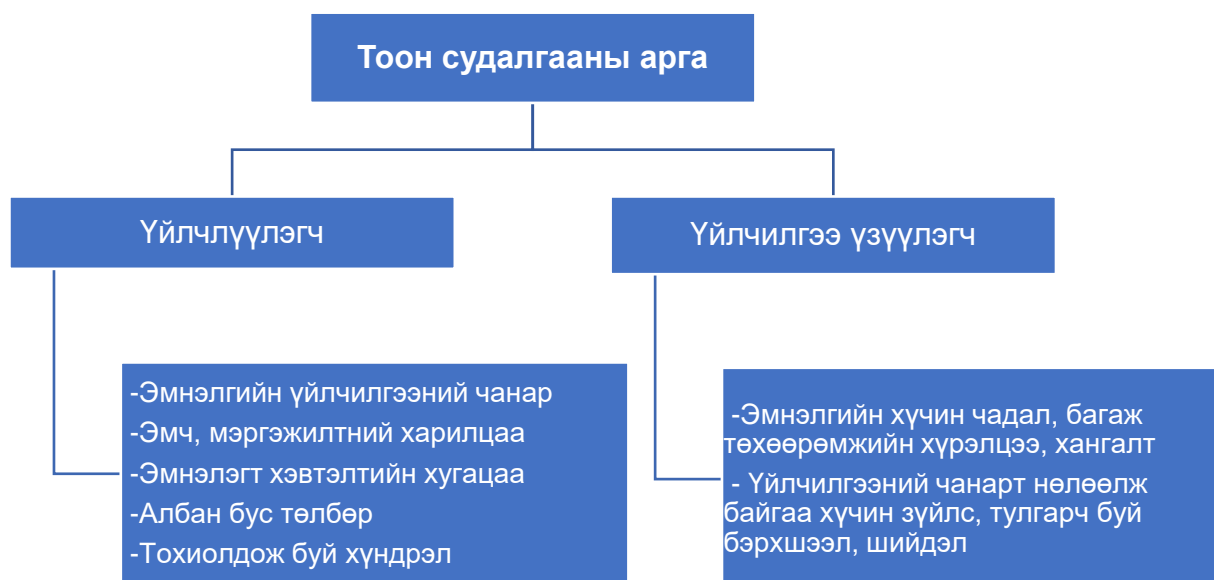
² СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал (Төслийн суурь судалгааны тайлан) , 2015 он.

ХОЁР. СУДАЛГААНЫ МАТЕРИАЛ, АРГА ЗҮЙ

Энэхүү судалгааг ЭМЯ-ны харъяа Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төвийн Эрдэмтдийн зөвлөлийн хурлаар 2014 оны 11 дүгээр сард хэлэлцүүлэн батлуулсан аргачлалыг ашиглан гүйцэтгэсэн. Батлагдсан аргачлалын дагуу төслийн дараах судалгааг гүйцэтгэсэн бөгөөд судалгааны зорилго, зорилтыг хангахын тулд дэлхий дахины төдийгүй Монгол улсын хэмжээнд Ковид-19 өвчний цар тахал нүүрлээд байгаа нөхцөл байдалтай уялдуулан нэгэн агшингийн загвараар тоон судалгааны аргыг ашиглан мэдээллийг 2020 оны 12 дугаар сард цахимаар цуглууллаа.

Мэдээллийн эх үүсвэр, мэдээлэл цуглуулах аргууд

Судалгааны зорилго, зорилт, хүлээгдэж буй үр дүн, суурь судалгааны үр дүнтэй үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийн байдлыг харьцуулан судлахын тулд өмнө ашигласан асуумжийн хуудсыг .Google doc програмд оруулан хэрэглэв.

Зураг 1. Судалгааны арга, хэрэгсэл, 2021 он

СХД-ийн эмнэлгийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийн байдлыг үйлчлүүлэгч, үйлчилгээ үзүүлэгчдээс цахимаар авч 2015 онд явуулсан суурь судалгааны үр дүнтэй харьцуулан судлав

СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг үйлчилгээний чанар, үйлчилгээ үзүүлэгчдийн харилцаа хандлага, эмнэлэгт хэвтэлтийн хугацаа, албан бус төлбөр, тусламж үйлчилгээ авахад тохиолдож буй хүндрэл, эмнэлгийн орчин нөхцөл зэрэг асуудлыг багтаасан асуумжийн аргаар судаллаа (Хавсралт 1. Судалгааны асуумж).

Эмнэлгийн үйлчилгээний чанар нь үйлчлүүлэгч сонголтоо хийхээс эхлээд тусламж үйлчилгээ хүртэх боломжтой байх, өндөр чанартай тусламж авах бүх нөхцлийг баталгаажуулсан байгаагаар тогтоогдоно. Тухайлбал: нийгмийн нөхцөлд тохирсон,

сонголт хийхэд нь туслах үүднээс үнэн зөв мэдээллээр хангах, олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрөгдсөн эмнэлгийн технологи, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангамж, эмнэлэг хооронд шилжүүлэх үйл ажиллагаа, нууцыг хадгалах орчин г.м байлаа.

Судалгааны хүрээ, түүвэрлэлт

Судалгааны хамрах хүрээ нь СХД-ийн нутаг дэвсгэрт оршин суугч бөгөөд эмнэлгээр үйлчлүүлэгчид болон үйлчилгээ үзүүлэгчид юм.

Google.doc ашиглан СХД-ийн эмнэлгээр сүүлийн 3 жилд үйлчлүүлсэн үйлчлүүлэгчдээс авах сэтгэл ханамжийн судалгааны олон сонголт, нэг сонголт бүхий нийт 62 асуумжийг үүсгэн иргэдээс мэдээлэл цуглуулсан болно. (Зураг 2).

Зураг 2. Google.doc ашиглан мэдээлэл цуглуулсан асуумж³

Тоон судалгаанд хамрагдах хүн амын тоог хязгаарлагдмал хүн амд ашигладаг түүврийн томъёог ашиглан тооцоолоход нийт 95 хүнийг судалгаанд хамруулах шаардлагатай байв.

$$x = \frac{Z^2 pqN}{(N-1)p^2 + Z^2 pq} = \frac{(1.95)^2 (0.5)(0.5) 277312}{277311(0.1)^2 + (1.95)^2 (0.5)(0.5)} = x = \frac{263446.4}{2774.06} \approx 94.9$$

Судалгаанд оролцогсдын насны ялгаатай байдал, хүйс, эмнэлгийн үйлчилгээний төрөл зэрэг үзүүлэлтийг тооцоолж түүврийн тоог гурав дахин нэмэгдүүлэхэд 285 хүнийг судалгаанд хамруулах шаардлагатай болсон. Цахим судалгаанд хамрагдсан

³Эх сурвалж:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScmXhMdZXnHprYtuMpquahrstBBCaCTGhVgFQapLWa_2D9i-w/viewform

тус бүрд үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийг тодорхойлсон дүнг ашигласан. Иргэдийн сэтгэл ханамжийг 4 үзүүлэлтээр илэрхийлсэн бөгөөд энэ нь үйлчлүүлэгчийн санал бодлыг тодорхойлох гол үзүүлэлт байлаа. Үйлчлүүлэгчийн сэтгэл ханамжийг үнэлэхдээ дараах үзүүлэлтүүдийг ашигласан. Үүнд:

- “Маш их сэтгэл ханамжтай”
- “Сэтгэл ханамжтай”
- “Дунд зэрэг” сэтгэл ханамжтай
- “Сэтгэл ханамжгүй”

ГУРАВ. СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

Судалгааны үр дүнг оролцогчдын нийгэм, хүн ам зүйн байдал, эмнэлгээр үйлчлүүлсэн эсэх, эмнэлгийн үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамж, хэрэгцээ шаардлага, эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээ гэсэн дэд бүлгээр танилцуулж байна.

3.1. Судалгаанд оролцогчдын нийгэм, хүн ам зүйн байдал

Энэхүү бүлгээр судалгаанд оролцогчдын нийгэм, хүн ам зүйн байдлыг судалсан дүнг танилцуулж байна. Судалгаанд СХД-ийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн 359 иргэн хамрагдсан бөгөөд 71.9 хувь нь эмэгтэй, 59.6 хувь нь дээд боловсролтой байна. Оролцогчдын дундаж нас 37.3 ± 12.2 , хамгийн их давтагдсан нас нь 30, хамгийн залуу нь 18, хамгийн ахмад нь 89 настан байлаа (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. Судалгаанд оролцогчдын хүн ам зүйн зарим үзүүлэлт, СХД, 2021 он

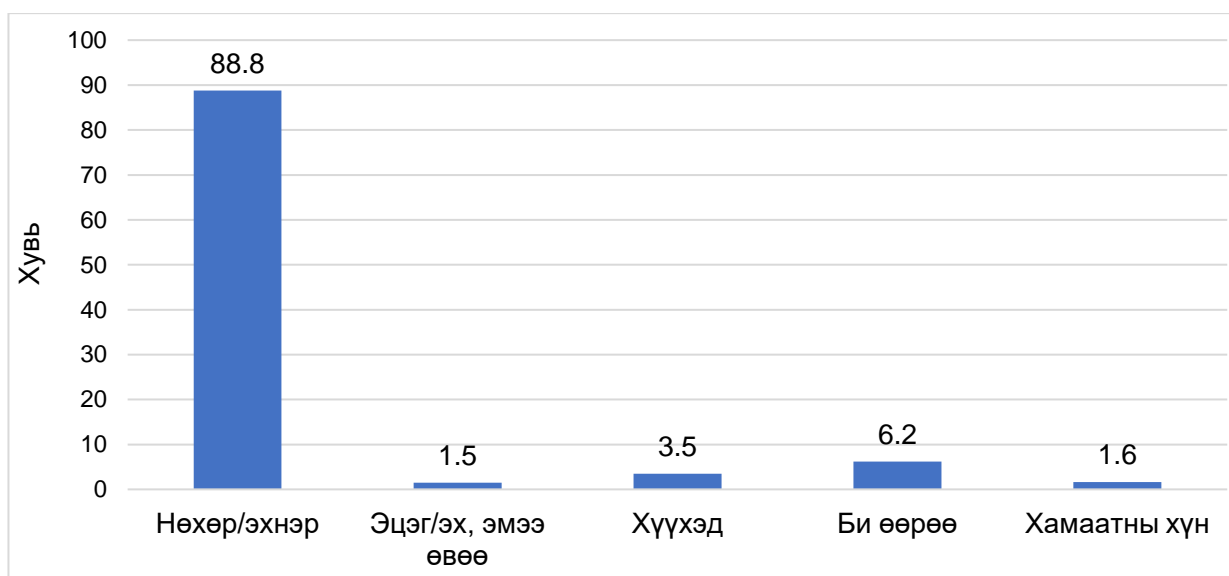
№	Ерөнхий үзүүлэлтүүд	Тоо	Хувь	95%ИХ
1.	Насны бүлэг			
	20-иос доош	13	3.6	1.9-5.8
	20-29 нас	84	23.4	19.2-27.9
	30-39 нас	124	34.5	29.8-39.3
	40-49 нас	39	10.9	7.8-13.9
	50-59 нас	84	23.4	19.2-28.1
	60-иас дээш	15	4.2	2.5-6.4
2.	Хүйс			
	Эрэгтэй	101	28.1	23.7-32.9
	Эмэгтэй	258	71.9	
3.	Боловсролын түвшин			
	Дээд	214	59.6	54.6-64.6
	Коллеж	53	14.8	11.1-18.4
	Бүрэн дунд	64	17.8	13.6-22.0
	Бүрэн бус дунд	20	5.6	3.3-8.1
	Бага	3	0.8	0.0-1.9
	Боловсролгүй	5	1.4	0.3-2.5
4.	Хөдөлмөр эрхлэлт			
	Ажил хийдэггүй	68	18.9	15.0-22.8
	Өндөр насны тэтгэвэрт	30	8.4	5.6-11.4

Улсын байгууллагад	159	44.3	39.3-49.6
Хувийн компани	52	14.5	10.9-18.4
Хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэг	29	8.1	5.3-10.9
Оюутан	14	3.9	1.9-6.1
Сурагч	7	1.9	0.6-3.3
Нийт	359	100.0	

Нийт оролцогчдын 44.3 хувь нь улсын байгууллагад, 18.9 хувь нь хөдөлмөр эрхэлдэггүй байна.

3.2. Эмнэлгээр үйлчлүүлсэн байдал

Судалгаанд оролцогчдын 72.1 хувь (95%CI: 67.1-76.9) нь эмнэлгээр тогтмол үйлчлүүлдэг, 88.8 хувь нь тэдний нөхөр/эхнэр, 6.2 хувь нь өөрөө, 3.5 хувь нь хүүхэддээ эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авсан байна (Зураг 3).

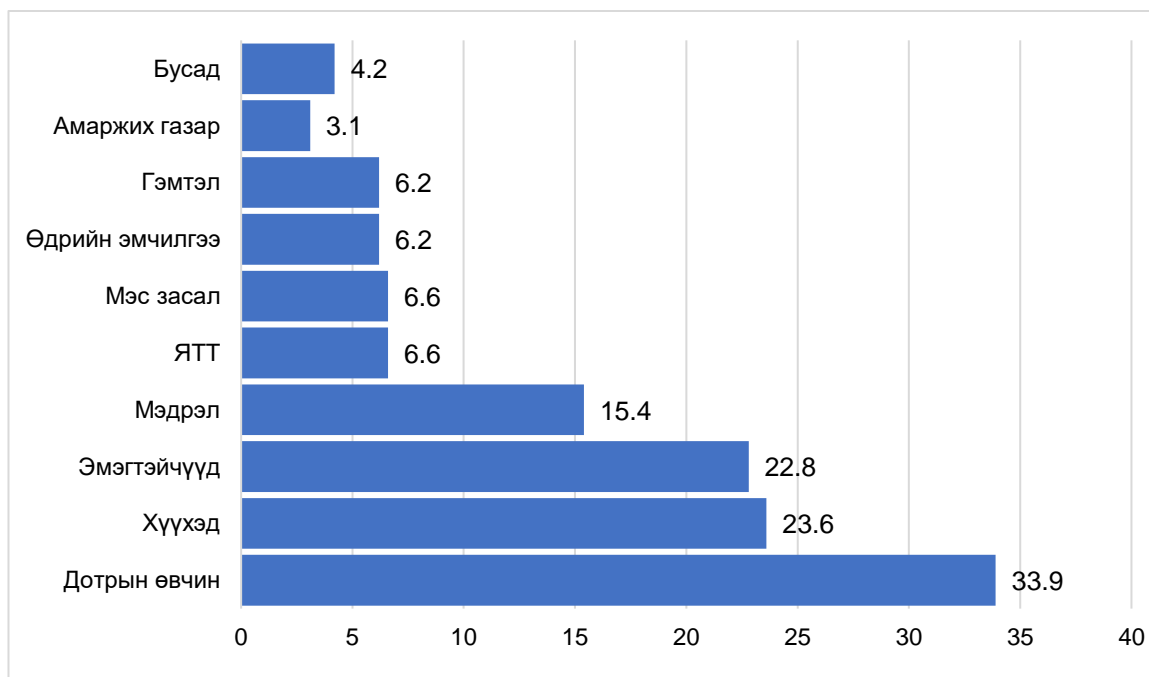
Зураг 3. Судалгаанд оролцогчдын хувь, эмнэлгээр үйлчлүүлсэн өрхийн гишүүнээр

Эмнэлгээр үйлчлүүлэгчдийн 57.9 хувь нь СХД-ийн нэгдсэн эмнэлэг, амбулаториор үйлчлүүлсэн нь сэтгэл ханамжийн судалгааны төлөөлөл болж чадсан байна (Зураг 4).

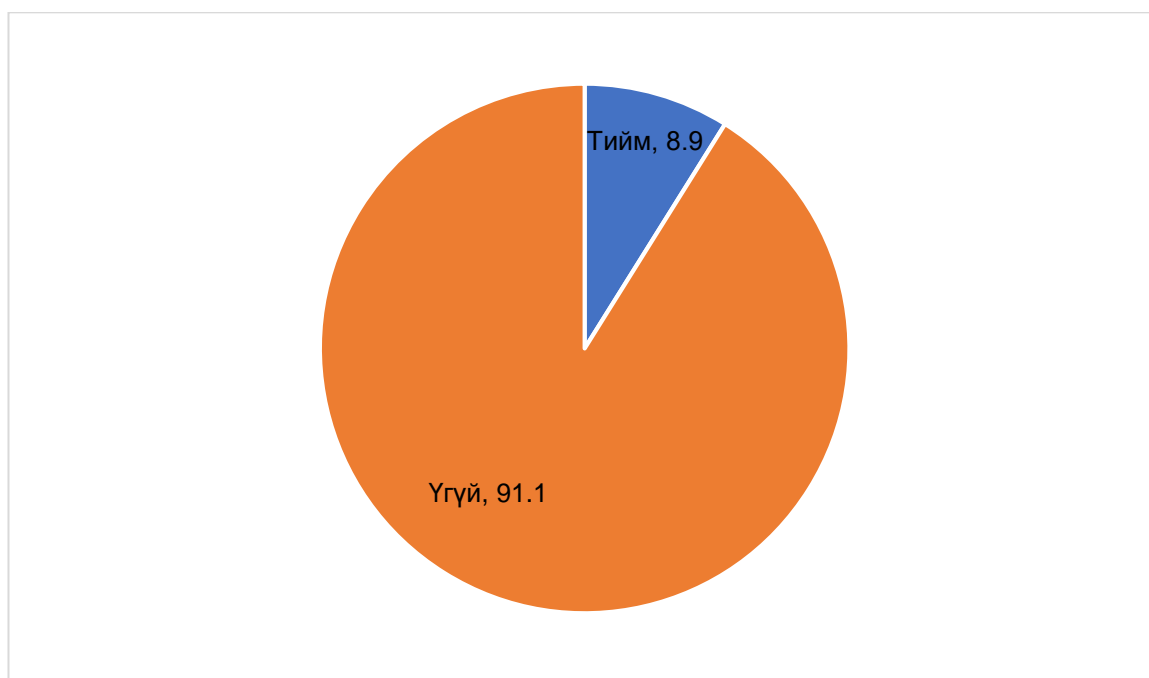
Зураг 4. Эмнэлгээр үйлчлүүлсэн оролцогчдын хувь, байгууллагаар

Судалгаанд оролцогчдын эмнэлэгт хандсан шалтгааныг авч үзэхэд нэгдүгээрт дотрын өвчин, хоёрдугаарт хүүхэд өвдсөн, гуравдугаарт эмэгтэйчүүд, дөрөвдүгээрт мэдрэлийн өвчин, тавдугаарт яаралтай тусламж орж байна.

Зураг 5. Судалгаанд оролцогчдын хувь, эмнэлэгт хандсан шалтгаанаар

Эмнэлгээр үйлчлүүлсэн иргэдийн 91.1 хувь (87.3-94.6) нь үйлчлүүлсэн эмнэлгийнхээ эмч, эмнэлгийн ажилтанд албан бус төлбөр төлөөгүй гэжээ.

Зураг 6. Эмнэлгийн эмч, ажилтанд албан бус төлбөр төлсөн эсэх, оролцогчдын хувиар

Судалгаанд оролцогчдын 8.9 хувь нь эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авч байхдаа албан бус төлбөрийг төлсөн байж болохыг судалгааны дүн харуулж байна. Төслийн суурь судалгаагаар энэ үзүүлэлт 6.1 хувь байсан бол 2.8 хувиар нэмэгдсэн байна.

3.3. СХД-ийн эмнэлгийн үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийн байдал

Энэхүү бүлэгт эмнэлгийн гадаад болон дотоод орчин, амбулаторийн болон хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний талаарх иргэдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг үнэлсэн дүнг дэд бүлгээр танилцуулж байна.

3.3.1. Эмнэлгийн гадаад орчин

Гадаад орчин гэдэгт эмнэлгийн барилга байгууламж, хашаа, машины зогсоол, орчны хог хаягдал, зүлэгжүүлэлт, гадаа суух сандал, явган хүний болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан зам, гэрэлтүүлэг зэрэг нийт 9 үзүүлэлтээр судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийг судалсан.

Эмнэлгийн барилга байгууламжинд суурь судалгаагаар үйлчлүүлэгчдийн 17.5 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулж байсан бол давтан судалгаагаар 50.6 хувь болж 33.1 хувиар нэмэгдсэн байна.

Эмнэлгийн дэргэдэх автомашины зогсоолд нийт оролцогчдын 30.1 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 21.0 хувиар нэмэгдсэн байлаа.

Эмнэлгийн гадаад орчны цэвэрлэгээнд оролцогчдын 50.6 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 35.3 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гадаа талбайн зүлэгжүүлэлт, моджуулалтад оролцогчдын 44.8 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 33.7 хувиар нэмэгдсэн байна.

Шигтгээ 1.

СХД-ийн нэгдсэн эмнэлгийн гадаад орчинд мод зүлэг суулгахаас эхлээд камержуулалт байршуулсан, онгорхой эвдэрхий замаа жил бүр засаж байна. Иргэдэд ээлтэй байдлаар үүдний орох хэсэгтээ сандал тавьж, ТВ дэлгэц байршуулан хүлээх хэсэгтэй болгосон. Маш олон ажлыг нүдэн дээр засаж сайжруулж байна. Үйлчлүүлэгчдийн хувьд сэтгэл өндөр байгаа.

Иргэн С.Э. 45 настай эмэгтэй

Эмнэлгийн гадаа сууж амрахад зориулсан сандалтай болсонд судалгаанд оролцогчдын 42.5 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 35.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

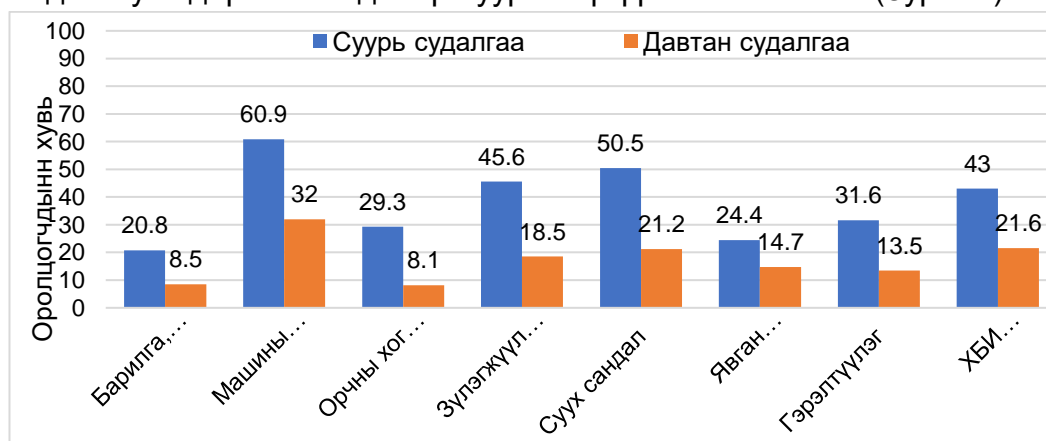
Явган хүний замын талаар оролцогчдын 47.5 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 31.8 хувиар нэмэгдсэн байна. Эмнэлгийн гаднах гэрэлтүүлгийн байдалд оролцогчдын 45.5 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 29.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Эмнэлгийн барилга хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан замтай болсонд оролцогчдын 35.5 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгаа нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 23.4 хувиар нэмэгдсэн байна (Хүснэгт 2).

Хүснэгт 2. Эмнэлгийн гадна орчны талаарх судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар

№	Үзүүлэлт	Сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар								
		“Маш их сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамжтай”		“Дунд зэрэг”		“Сэтгэл ханамжгүй”		
		Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	
1.	Барилга байгууламж	1.6	9.7	15.9	40.9	61.7	40.9	20.8	8.5	↓
2.	Машины зогсоол	1.6	6.2	7.5	23.9	30.0	37.8	60.9	32.0	↓
3.	Орчны цэвэрлэгээ	2.9	8.9	12.4	41.7	55.4	41.3	29.3	8.1	↓
4.	Зүлэгжүүлэлт, моджуулалт	1.0	7.7	10.1	37.1	43.3	36.7	45.6	18.5	↓
5.	Гадаа суух сандал	1.0	9.7	6.5	32.8	42.0	36.3	50.5	21.2	↓
6.	Явган хүний зам	0.7	8.1	15.0	39.4	59.9	37.8	24.4	14.7	↓
7.	Гадаах гэрэлтүүлэг	1.0	10.0	15.0	37.5	52.4	39.0	31.6	13.5	↓
8.	ХБИ-д зориулсан зам	1.0	8.5	11.1	27.0	45.0	42.9	43.0	21.6	↓

Харин эмнэлгийн гадаад орчны байдалд сэтгэл ханамжгүй гэж хариулсан оролцогчдын хувь дараах байдлаар буурсан үзүүлэлттэй байна (Зураг 7).

Зураг 7. Эмнэлгийн гадаад орчинд “сэтгэл ханамжгүй” гэж хариулсан оролцогчдын хувь, суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад

Суурь судалгааны үр дүнтэй харьцуулахад оролцогчдын барилга байгууламжид сэтгэл ханамжгүй байдал 12.3 хувь, машины зогсоолд 28.9 хувь, орчны хог хаягдал 21.2 хувь, зүлэгжүүлэлт 27.1 хувь, суух сандал 29.3, явган хүний зам 9.5, гэрэлтүүлэг 18.1, ХБИ-д зориулсан зам 21.4 хувиар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Дүүргийн эмнэлэг олон улсын жишиг нэгдсэн эмнэлгийн стандартын дагуу чанартай тусламж үзүүлэх үйлчилгээний таатай, аюулгүй байдлыг хангасан, эрүүл ахуй, халдвар хамгаалалт бүхий агаар сэлгэлтийн систем, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд болон

үйлчлүүлэгч, эмч ажилтан албан хаагчдын тав тухтай байдлыг хангасан хэмээн цахимаар холбогдсон эмч, эмнэлгийн ажилчид ярьж байлаа. Ярилцлагад хамрагдсан эмнэлгийн ажилчид ажиллах орчин таатай байснаар урам зоригтой, итгэлтэй ажиллаж байгаа талаараа ч ярьсан.

3.3.2. Эмнэлгийн дотоод орчин

Эмнэлгийн дотоод орчны үнэлгээгээр угтах үйлчилгээ, урьдчилан дугаар авах, эмнэлгийн хувцасны өлгүүр, өрөөнүүдийн хаягжилт, бие засах газрын хүрэлцээ, цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт, гар угаах угаалтуур, цайны газар, эмчийн үүдэнд суух сандал, цэвэрлэгээ үйлчилгээ, өрөөнүүдийн зохион байгуулалт зэрэг 11 үзүүлэлтээр судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдлыг тодорхойллоо.

Судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь эмнэлгийн дотоод орчинд “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байна.

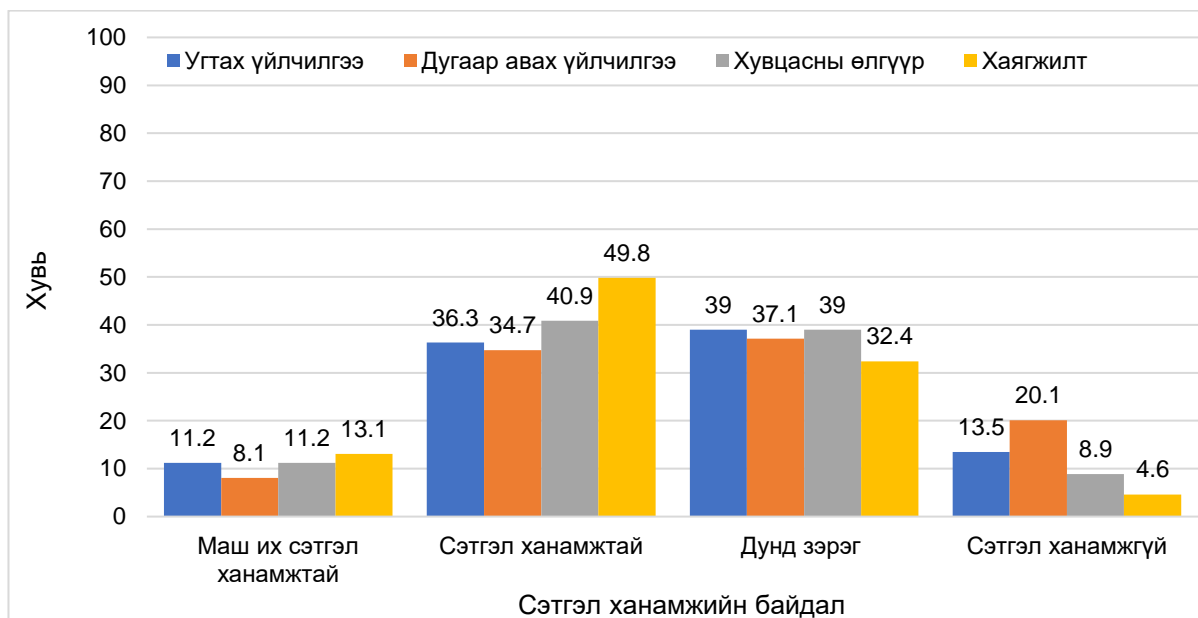
Эмнэлгийн угтах үйлчилгээ, урьдчилан дугаар авах үйлчилгээ, хувцасны өлгүүр, эмнэлгийн өрөөнүүдийн хаягжилтад судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэжээ. Тухайлбал:

Угтах үйлчилгээнд давтан судалгаанд оролцогчдын 11.2 хувь (95%CI: 7.3-15.4) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 36.3 хувь (95%CI: 30.1-42.1) нь “сэтгэл ханамжтай” байдаг гэжээ.

Урьдчилан дугаар авах үйлчилгээнд давтан судалгаанд оролцогчдын 8.1 хувь (95%CI: 5.0-12.0) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 34.7 хувь (95%CI: 29.3-40.5) нь “сэтгэл ханамжтай” байна.

Эмнэлгийн хувцасны өлгүүрт нийт оролцогчдын 11.2 хувь (95%CI: 7.3-15.1) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 40.9 хувь (95%CI: 35.1-46.7) нь “сэтгэл ханамжтай” байв.

Эмнэлгийн өрөөнүүдийн хаягжилтын байдалд оролцогчдын 13.1 хувь (95%CI: 9.3-18.1) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 49.8 хувь (95%CI: 43.2-55.6) нь “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулжээ (Зураг 9).

Зураг 8. Урьдчилан дугаар авах үйлчилгээний талаар давтан судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Эмнэлгийн угтах үйлчилгээ, дугаар авах үйлчилгээ, эмнэлгийн хувцасны өлгүүр, өрөөний хаягжилтад “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулсан хувь суурь судалгааны дүнгээс нэмэгдсэн, “сэтгэл ханамжгүй” гэж хариулсан хувь суурь судалгааны дүнгээс буурсан байна (Хүснэгт 3).

Хүснэгт 3. Эмнэлгийн дотоод орчны талаарх судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар

№	Үзүүлэлт	Сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар							
		“Маш их сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамжтай”		“Дунд зэрэг”		“Сэтгэл ханамжгүй”	
		Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан
1.	Угтах үйлчилгээ	1.6	11.2	20.7	36.3	42.0	39.0	35.7	13.5 ↓
2.	Дугаар авах	1.6	8.1	18.4	34.7	43.0	37.1	37.0	20.1 ↓
3.	Хувцасны өлгүүр	2.0	11.2	22.3	40.9	58.7	39.0	17.0	8.9 ↓
4.	Өрөөний хаягжилт	4.3	13.1	29.8	49.8	49.8	32.4	16.1	4.6 ↓
5.	00 хүрэлцээ	1.0	7.3	9.8	32.8	40.7	37.1	48.5	22.8 ↓
6.	00 цэвэрлэгээ, халдваргүйтгэл	1.0	10.4	9.2	34.0	35.4	35.9	54.4	19.7 ↓
7.	Угаалтуур	1.6	8.5	9.8	31.3	35.7	35.1	52.8	25.1 ↓
8.	Цайны газар	1.6	8.9	14.4	32.0	59.3	41.7	24.6	17.4 ↓
9.	Хүлээлгийн өрөөний тохижилт	1.6	9.3	22.3	32.0	49.8	42.5	26.2	16.2 ↓

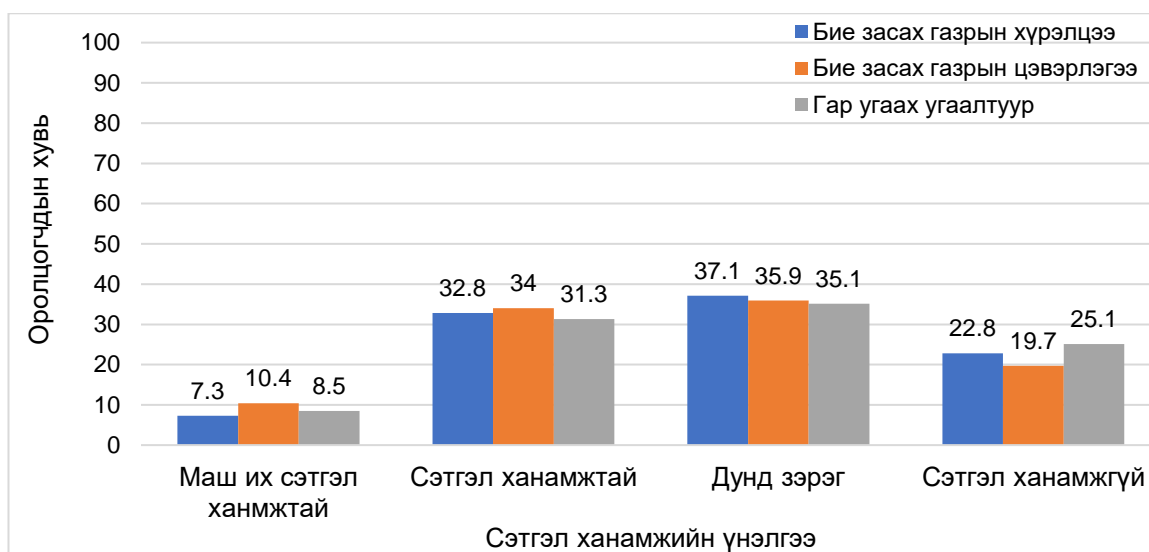
10. Эмнэлгийн цэвэрлэгээ, үйлчилгээ	3.3	13.5	32.8	42.1	51.8	37.8	12.1	6.6	↓
-------------------------------------	-----	------	------	------	------	------	------	-----	---

Бие засах газрын хүрэлцээний байдалд суурь судалгаанд оролцогчдын 10.8 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулж байсан бол давтан судалгаагаар 40.1 хувь болж сэтгэл ханамжтай үйлчлүүлэгчид нэмэгджээ.

Бие засах газрын цэвэрлэгээ, халдваргүйтгэлд суурь судалгаанд оролцогчдын 10.2 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулж байсан бол давтан судалгаагаар 44.4 хувь болж нэмэгджээ.

Гар угаах угаалтуурын талаар суурь судалгаанд оролцогчдын 11.4 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулж байсан бол давтан судалгаагаар 39.8 хувь болж нэмэгджээ (Хүснэгт 3).

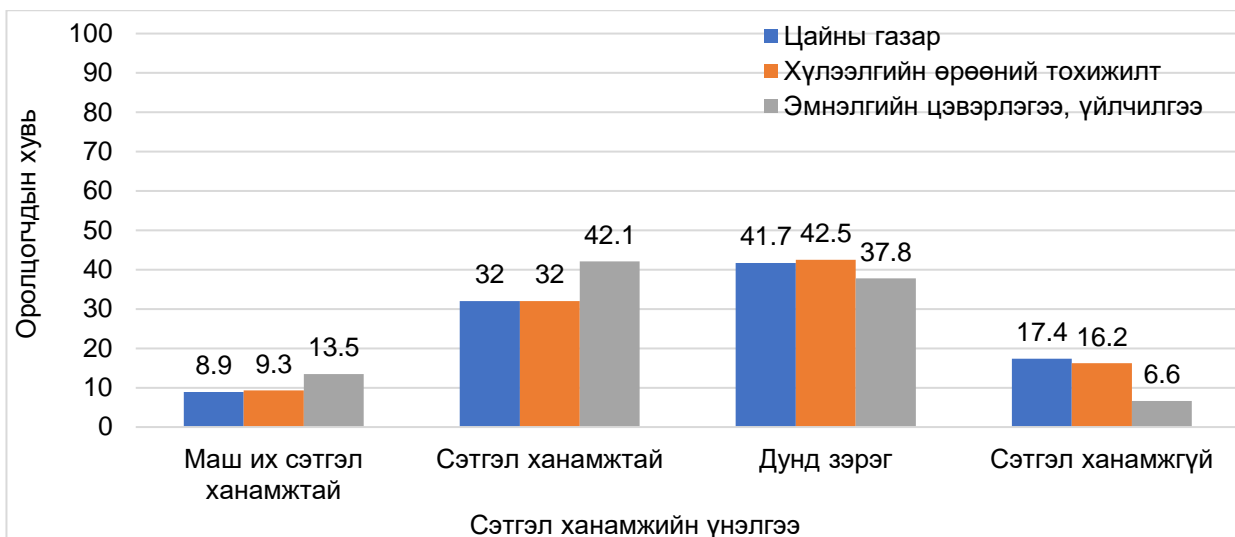
Давтан судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь эмнэлгийн бие засах газрын хүрэлцээ, цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт, гар угаах угаалтуурын талаар “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэсэн үнэлгээг өгсөн байна (Зураг 10).

Зураг 9. Эмнэлгийн бие засах газрын хүрэлцээ, цэвэрлэгээний талаар давтан судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

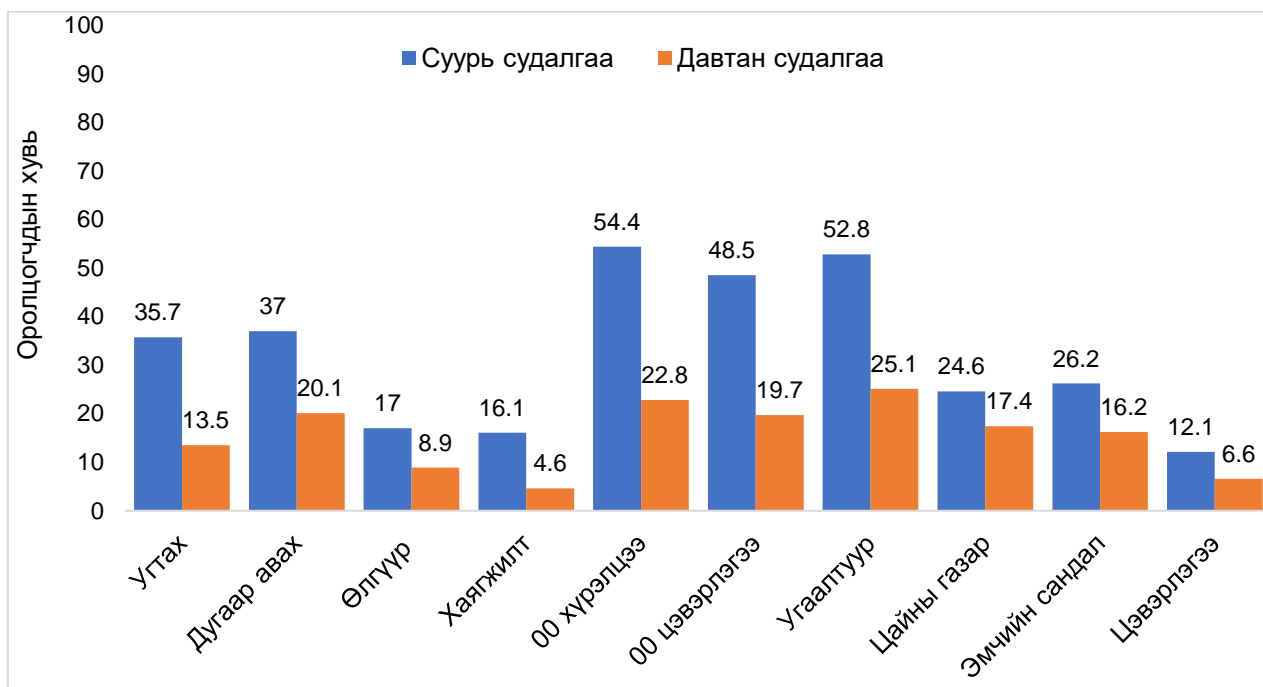
Эмнэлгийн цайны газар, хүлээлгийн өрөөний тохижилтод судалгаанд хамрагдсан гурван оролцогчийн нэг “сэтгэл ханамжтай” гэсэн үнэлгээг өгчээ. Тэдний 40 гаруй хувийнх нь сэтгэл ханамж “дунд зэрэг” байна.

Эмнэлгийн цэвэрлэгээ үйлчилгээнд нийт оролцогчдын талаас илүү хувь нь сэтгэл ханамжтай (13.5% нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 42,1 хувь нь “сэтгэл ханамжтай”) байлаа (Зураг 11).

Зураг 10. Эмнэлгийн цайны газар, хүлээлгийн өрөө, цэвэрлэгээний талаар оролцогсдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Эмнэлгийн цайны газар, хүлээлгийн өрөөний тохижилт, цэвэрлэгээ, үйлчилгээнд суурь судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь нь “дунд зэрэг”, 4 оролцогчийн нэг нь “сэтгэл ханамжгүй” байсан бол давтан судалгаагаар энэ үзүүлэлт 5.5-34.7 хувиар буурсан байна (Зураг 8).

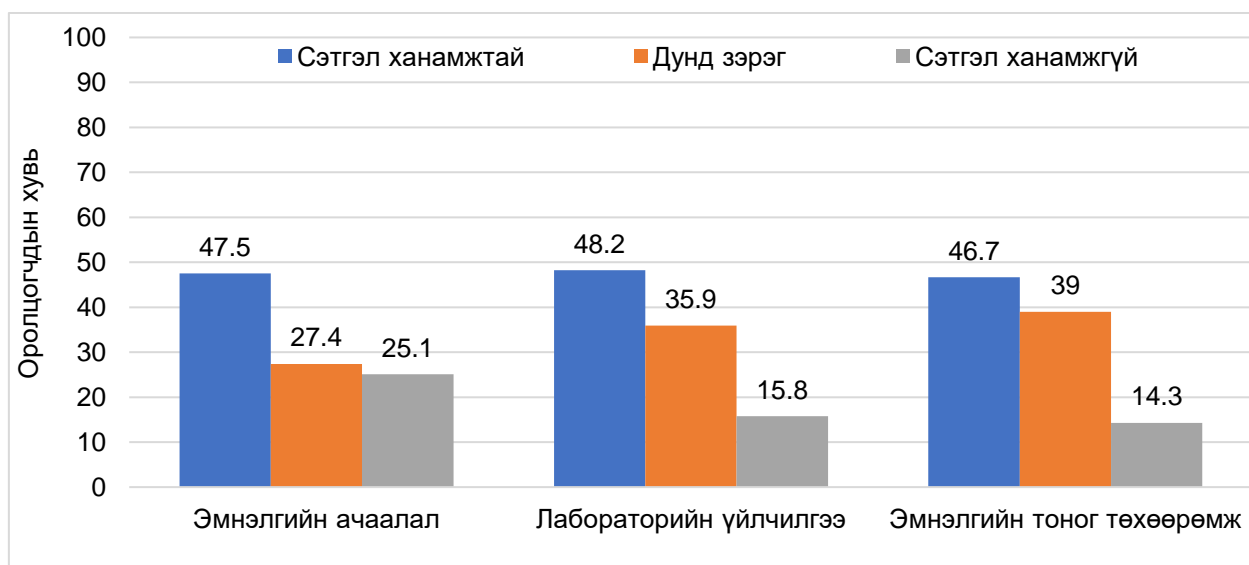
Зураг 11. Эмнэлгийн дотоод орчинд “сэтгэл ханамжгүй” оролцогчдын хувь, суурь болон давтан судалгаагаар

Суурь судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь нь 00 хүрэлцээ, цэвэрлэгээ, угаалтуурт сэтгэл ханамжгүй байсан бол энэ үзүүлэлт 2.1-2.5 дахин буурсан байна.

3.3.3. Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ

Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний байдлыг эмнэлгийн ачаалал, лабораторийн үйлчилгээ, тоног төхөөрөмж, эмчийн ур чадвар, эмчийн харилцаа, эмчийн зөвлөгөө өгөх байдал, сувилагч, бусад эмнэлгийн мэргэжилтний харилцаа, цаг ашиглалт, дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээ гэсэн нийт 9 үзүүлэлтээр иргэдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг судлав (Хүснэгт 4).

Давтан үнэлгээгээр эмнэлгийн ачаалал болон лабораторийн үйлчилгээнд судалгаанд оролцогчдын тал хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байсан бол мөн тал хувь нь “сэтгэл ханамж дунд зэрэг”, “сэтгэл ханамжгүй” гэж хариулсан байна (Хүснэгт 4, Зураг 12).

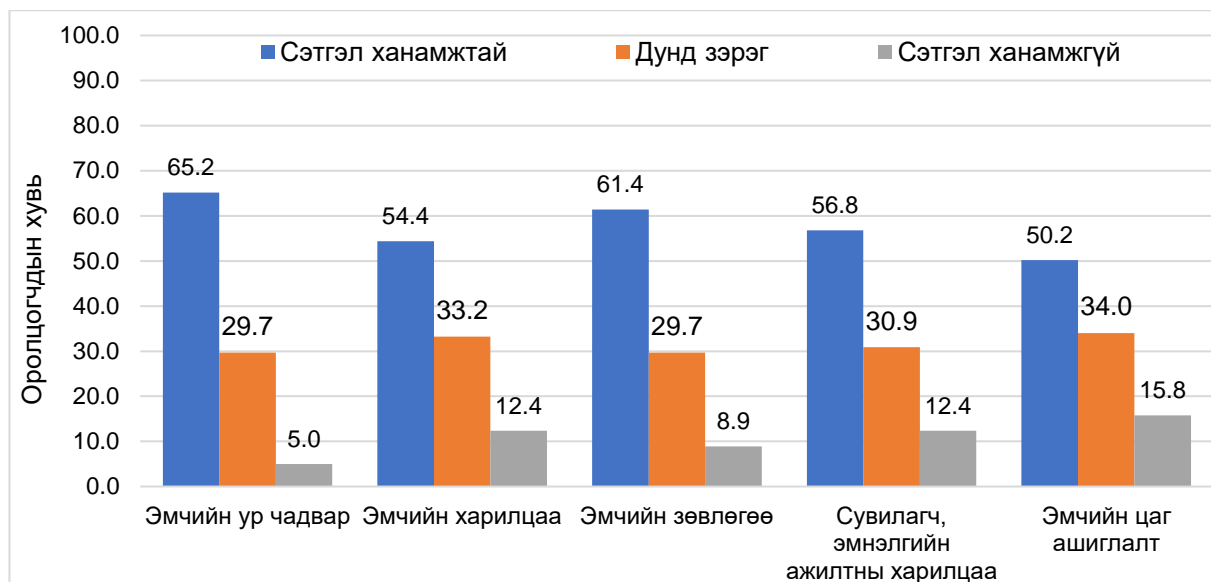

Зураг 12. Эмнэлгийн ачаалал, тоног төхөөрөмж, лабораторийн үйлчилгээнд өгсөн оролцогчдын сэтгэл ханамж, оролцогчдын хувиар

Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн байдалд оролцогчдын 46.7 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулсан бол 53.3 хувь нь “дунд зэрэг сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжгүй” гэжээ.

Эдгээр үзүүлэлтийг суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад оролцогчдын сэтгэл ханамжийн түвшин нэмэгдсэн байна. Тухайлбал, эмнэлгийн ачааллын байдалд суурь судалгаанд оролцогчдын дөнгөж 14.6 хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулж байсан бол давтан судалгаагаар 47.5 хувь болж нэмэгдсэн байна (Хүснэгт 4).

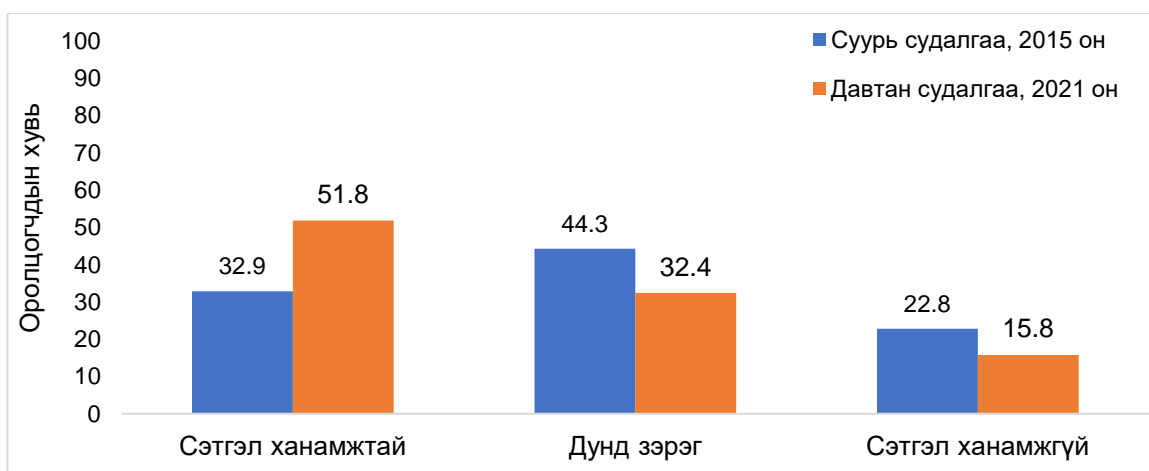
Амбулаторийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж буй эмч, эмнэлгийн ажилчдын ур чадвар, харилцаа, зөвлөгөө өгөх байдал, сувилагч, эмнэлгийн бусад мэргэжилтний харилцаа, эмчийн цаг ашиглалтад үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байна (Зураг 13).

Зураг 13. Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний амбулаторийн тусламж үйлчилгээний талаар оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Давтан судалгаагаар амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн 65.2 хувь (95%CI:) нь эмч нарын ур чадвар, 54.4 хувь (95%CI: 51.1-57.6) нь эмч нарын харилцаа, 61.4 хувь (95%CI: 58.1-64.7) нь эмч нарын зөвлөгөө өгөх байдал, 56.8 хувь (95%CI: 53.5-60.1) нь сувилагч, эмнэлгийн бусад мэргэжилтний харилцаа, 50.2 хувь (95%CI: 46.9-53.4) нь эмч нарын цаг ашиглалтад “маш их сэтгэл ханамжтай” болон “сэтгэл ханамжтай” байдаг гэжээ. Эдгээр үзүүлэлтийг суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад оролцогчдын сэтгэл ханамж эмч нарын ур чадварт 24.4 хувиар, эмч нарын харилцаанд 10.4 хувиар, эмч нарын зөвлөгөө өгөх байдалд 17.3 хувиар, сувилагч, эмнэлгийн бусад мэргэжилтний харилцаанд 13.1 хувиар, эмч нарын цаг ашиглалтад 14.1 хувиар тус тус нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна (Хүснэгт 4).

Дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээний талаар оролцогчдын 11.6 (95%CI: 8.3-14.9) хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, 40.2 хувь (95%CI: 34.0-46.3) нь “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулжээ (Зураг 14, Хүснэгт 4).

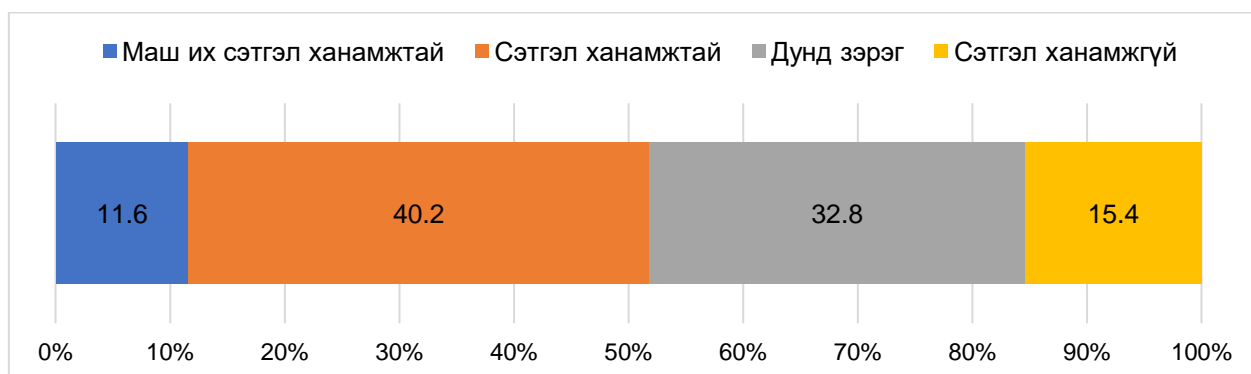
Зураг 14. Дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамжийн байдал

Давтан судалгааны дүнг суурь судалгаатай харьцуулахад дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээнд “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж хариулсан оролцогчдын хувь нэмэгдсэн, “сэтгэл ханамж дунд зэрэг”, “сэтгэл ханамжгүй” гэсэн оролцогчдын хувь буурсан байна (Зураг 14, Хүснэгт 4).

Хүснэгт 4. Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний талаар судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар

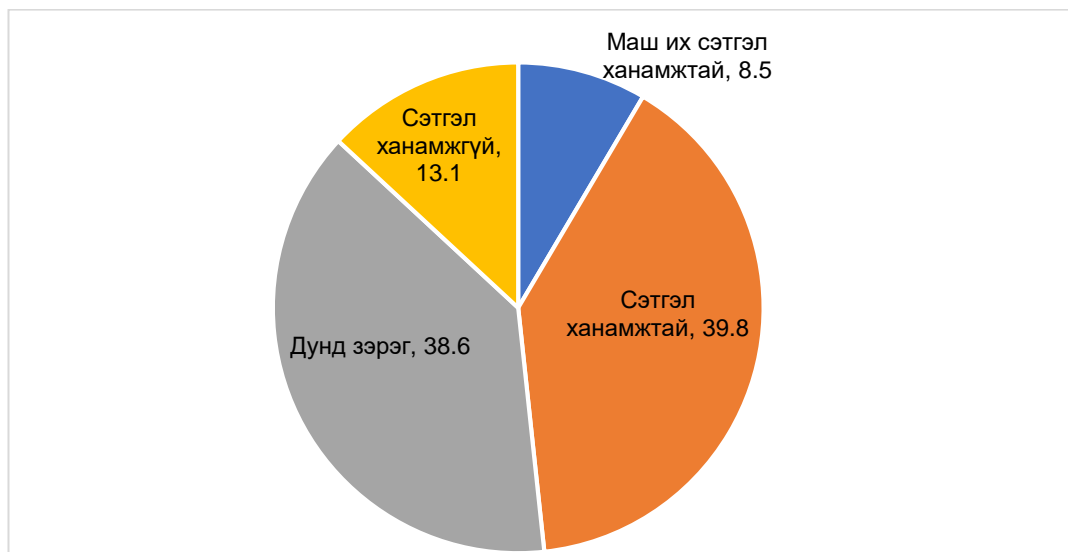
№	Үзүүлэлт	Сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар							
		“Маш их сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамж дунд зэрэг”		“Сэтгэл ханамжгүй”	
		Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан
1.	Эмнэлгийн ачаалал	9.1	25.5	5.5	22.0	15.6	27.4	69.7	25.1
2.	Лабораторийн үйлчилгээ	3.9	13.1	11.7	35.1	24.8	35.9	59.6	15.8
3.	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж	2.0	8.9	15.0	37.8	40.4	39.0	42.7	14.3
4.	Эмч нарын ур чадвар	5.9	12.7	34.9	52.5	46.9	29.7	12.4	5.0
5.	Эмч нарын харилцаа	6.5	11.2	37.5	43.2	43.3	33.2	12.7	12.4
6.	Эмч нарын зөвлөгөө	6.8	10.4	38.1	51.0	43.6	29.7	11.4	8.9
7.	Сувилагч, ЭА-ны харилцаа	6.2	11.6	37.5	45.2	44.0	30.9	12.4	12.4
8.	Эмч нарын цаг ашиглалт	5.5	10.8	30.6	39.4	45.3	34.0	18.6	15.8
9.	Дараагийн шатны эмнэлэгт илгээх үйлчилгээ	4.6	11.6	28.3	40.2	44.3	32.4	22.8	15.8

Сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд шинээр нэвтэрсэн өвчтөнийг хүнд, хөнгөнөөр нь эрэмбэлэн ангилж шуурхай тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг технологид үйлчлүүлэгчдийн 11.6 хувь нь “Маш их сэтгэл ханамжтай”, 40.2 хувь (95%CI: 34.4-45.9) нь “сэтгэл ханамжтай”, 32.8 хувь (95%CI: 27.0-39.0) нь “дунд зэрэг сэтгэл ханамжтай” гэсэн үнэлгээг өгсөн байна (Зураг 15).

Зураг 15. Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний шинэ технологийн талаарх үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Эмнэлгийн хөдөлмөр магадлах комиссын үйлчилгээний талаар судалгаанд оролцогчдын 48.3 хувь (95%CI: 45.0-51.6) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байдаг гэжээ.

Зураг 16. Эмнэлгийн хөдөлмөр магадлах комиссын үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Эрүүл мэндийн байгууллагаас зохион байгуулдаг эрүүл мэндийн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны ажилд үйлчлүүлэгчдийн талаас илүү хувь нь (“маш их сэтгэл ханамжтай” (6.6%, 95%CI: 3.3-9.8), “сэтгэл ханамжтай” (45.6%, 95%CI: 39.4-51.7)) байдаг гэжээ (Зураг 17).

Зураг 17. Хүн амд зориулсан эрүүл мэндийн сургалт, сурталчилгааны ажлын талаарх сэтгэл ханамжийн байдал, хувиар

Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн дийлэнх нь эмч нарын ур чадвар, эмч нарын харилцаа болон эмч нарын зөвлөгөө өгөх байдал, сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд шинээр нэвтэрсэн эрэмбэлэн ангилах технологи, эрүүл мэндийн мэдээлэл, сургалт,

сурталчилгааны ажилд 52.2 хувь (95%CI: 48.9-55.5) нь “маш их сэтгэл ханамжтай” болон “сэтгэл ханамжтай” байсан бөгөөд энэ нь суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 10.4 –өөс 24.4 хувиар ахисан эерэг үр дүнтэй байгаа нь тогтоогдлоо.

3.3.4. Хэвтүүлэн эмчлэх үйлчилгээ

Хэвтэн эмчлүүлэх үйлчилгээг эмнэлэгт хэвтэх хугацааг товлож хэвтүүлдэг байдал, эмчилгээ, хоолны амт, чанар, ариун цэврийн өрөө, эргэлтийн цонх, эмчлэгч эмчийн харилцаа, хэвтсэн өрөөний тав тухтай байдал, эмнэлгээс гарахад өгсөн зөвлөгөө, хэрэглэж буй багаж, тоног төхөөрөмж, нэг удаагийн хэрэглэл гэсэн нийт 11 үзүүлэлтээр үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл ханамжийг тогтоолоо.

Эмнэлгийн хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний талаар судалгаанд оролцогчдын 48.3 хувь (95%CI: 42.1-54.4) нь “сэтгэл ханамжтай” байна. Нийт судалгаанд хамрагдсан гурван оролцогчийн нэг (35.5%, 95%CI: 29.7-41.3) нь эмнэлэгт хэвтэх хугацааг товлож хэвтүүлдэг үйлчилгээнд “дунд зэрэг”, “сэтгэл ханамжтай” байдаг ажээ. Энэ үзүүлэлтийг суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад “сэтгэл ханамжтай” байдал 29.4 хувиар нэмэгдсэн, “сэтгэл ханамжгүй” гэж хариулагчид 31.8 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 5. Хэвтэн эмчлүүлэх тусламж үйлчилгээний талаарх сэтгэл ханамжийн үзүүлэлт, суурь болон давтан судалгаагаар

№	Үзүүлэлт	Сэтгэл ханамжийн байдал, суурь болон давтан судалгаагаар							
		“Маш их сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамжтай”		“Дунд зэрэг сэтгэл ханамжтай”		“Сэтгэл ханамжгүй”	
		Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан	Суурь	Давтан
1.	Эмнэлэгт хэвтэх хугацааг товлож хэвтүүлдэг байдал	1.7	8.5	18.9	48.3	39.9	35.5	39.5	7.7
2.	Эмчилгээ	3.0	8.9	31.8	40.9	42.9	37.8	22.3	12.4
3.	Хоолны чанар, амт	3.9	7.3	36.5	38.2	41.6	39.0	18.0	15.4
4.	Ариун цэврийн өрөө	4.7	11.2	43.3	47.1	37.3	35.1	14.6	6.6
5.	Эргэлтийн цонх	0.4	11.2	19.7	45.9	51.5	32.4	28.3	10.4
6.	Эмчлэгч эмчийн харилцаа	3.9	9.7	45.9	39.8	37.3	40.5	12.9	10.0
7.	Ээлжийн сувилагчийн харилцаа, хандлага	3.0	11.6	48.1	44.8	38.2	34.4	10.7	9.3
8.	Хэвтсэн өрөөний тав тухтай байдал	2.1	9.7	36.5	43.2	41.6	39.4	19.7	7.7
9.	Эмнэлгээс гарахад өгсөн зөвлөгөө	5.2	16.6	41.6	50.2	36.9	27.8	16.3	5.4
10.	Тоног төхөөрөмж	2.1	9.7	30.0	43.2	49.4	39.4	18.5	7.7
11.	Нэг удаагийн хэрэглээ (зүү, тариур, бээлий г.м)	7.3	16.6	12.0	50.2	69.1	27.8	11.6	5.4

Эмчилгээ, тусламж үйлчилгээнд оролцогчдын 40.9 хувь (95%CI: 34.7-47.1) нь “сэтгэл ханамжтай”, 37.8 хувь нь “дунд зэрэг” гэж үнэлжээ. Энэ үзүүлэлтийг суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад “сэтгэл ханамжгүй” байдал 9.9 хувиар буурсан, “сэтгэл ханамжтай” үйлчлүүлэгчдийн хувь 9.1 хувиар нэмэгдсэн байлаа.

Шигтгээ 2.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй, хэвтрийн өвчтэй үйлчлүүлэгчдийн хувьд хуучин эмнэлгүүдэд зөөвөрлөх шат, тусгай зам байхгүй, хэвтэн эмчлүүлэхэд орон дээрээ гарах буухад хүндрэлтэй зэрэг олон асуудлууд байсан бол шинэ эмнэлэг ашиглалтад орсноор эдгээр асуудлууд шийдэгдэж тусламж үйлчилгээгээ авахад саадгүй болсонд үнэхээрийн сэтгэл ханамжтай байна гэж эдгээр үйлчлүүлэгчид хариулж байв.

Суурь судалгаагаар хоолны амт, чанарт оролцогчдын 40.4 хувь нь маш их сэтгэл ханамжтай, сэтгэл ханамжтай байсан бол давтан судалгаагаар энэ үзүүлэлт 45.5 хувь болж нэмэгдсэн байна.

Суурь судалгаагаар хэвтэн эмчлүүлэгчдийн 48.0 хувь (95%CI: 44.7-51.3) нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” гэж эмнэлгийн ариун цэврийн өрөөнд үнэлгээ өгч байжээ. Харин давтан судалгаагаар энэ үзүүлэлт 58.3 хувь (95%CI: 55.0-61.5) болж 10.3 хувиар нэмэгджээ.

Суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад хэвтэн эмчлүүлэх үйлчилгээнд “сэтгэл ханамжтай” үйлчлүүлэгчдийн тоо нэмэгдсэн байна.

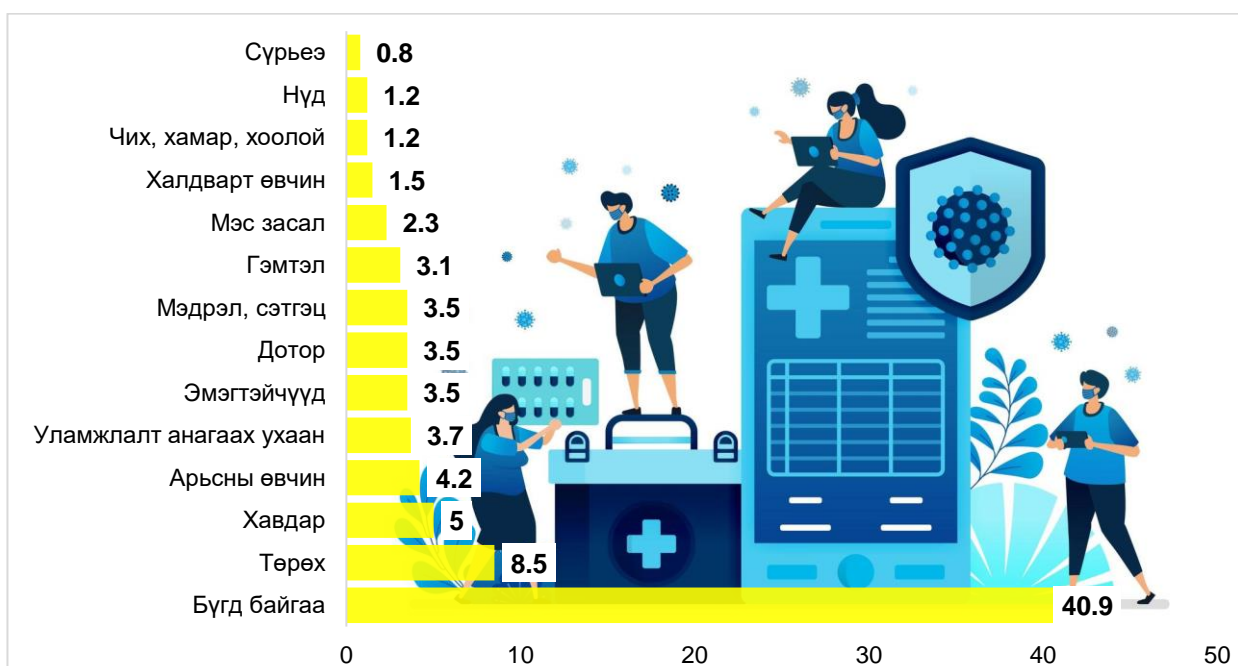

Фото зураг 1. СХД-ийн жишиг нэгдсэн эмнэлэг

3.4. Тусламж үйлчилгээний хэрэгцээ, шаардлага

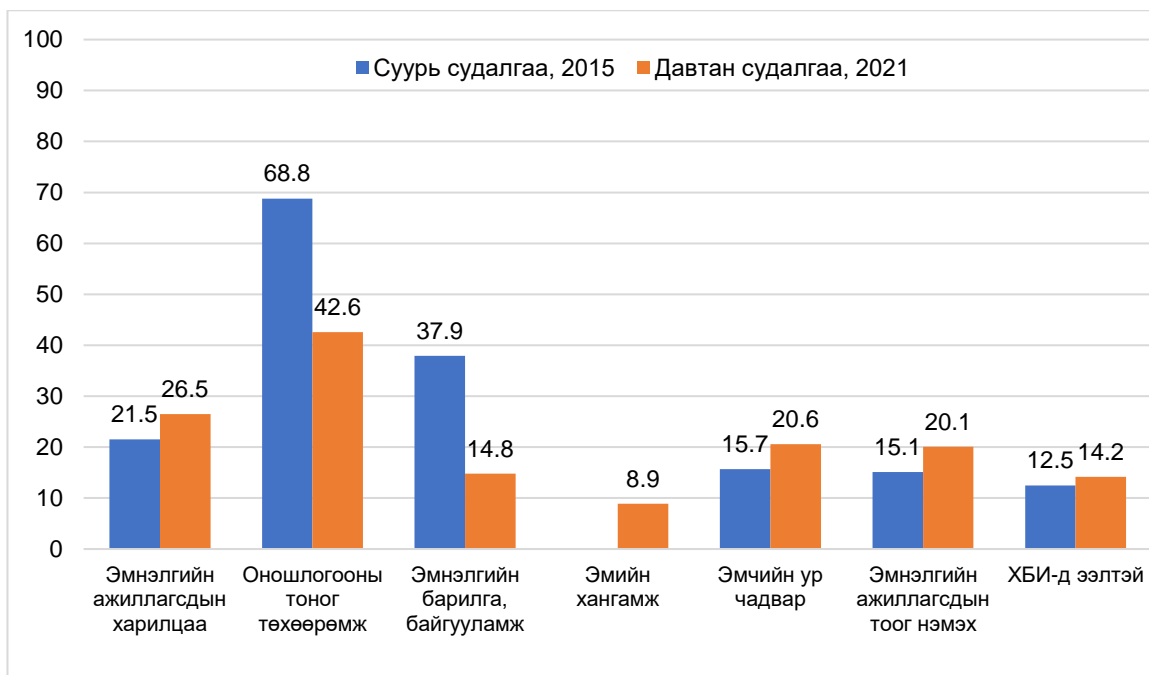
Суурь судалгаагаар СХД-ийн эмнэлэгт ямар тусламж үйлчилгээ зайлшгүй шаардлагатай, эмнэлгийн тусламжийг сайжруулахад иргэдийн зүгээс хамгийн түрүүнд юуг өөрчлөхийг хүсч байгааг судалсан. Энэхүү давтан судалгаагаар СХД-ийн эмнэлэгт ямар тусламж үйлчилгээ зайлшгүй хийх шаардлагатай байгааг судаллаа.

Судалгаанд оролцогчдын 40.9 хувь (95%CI: 35.1-47.1) нь СХД-ийн эмнэлэгт тусламж үйлчилгээний бүх төрөл байгаа хэмээн хариулсан. Бусад оролцогчдын хувьд зайлшгүй байх шаардлагатай улам бүр өргөжүүлэх тусламж үйлчилгээг нэрлэсэн байна.

Зураг 18. СХД-ийн эмнэлэгт зайлшгүй байх шаардлагатай тусламж үйлчилгээ, оролцогчдын хариултын хувиар

Суурь судалгаанд оролцогчдын 68.8 хувь нь эн тэргүүнд оношлогооны тоног төхөөрөмжийг сайжруулахыг хүсч байсан бол давтан судалгаагаар энэ үзүүлэлт 42.6 хувь (95%CI: 39.3-45.9) болж буурчээ (Зураг 19).

Зураг 19. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг сайжруулахад нэн тэргүүнд анхаарвал зохих асуудлын талаар оролцогчдын санал, хувиар

Дараагийн тэргүүлэх асуудлын тухайд суурь судалгаанд оролцогчдын 37.9 хувь нь эмнэлгийн барилга байгууламжийг сайжруулахыг хүсч байсан бол давтан судалгаагаар энэ үзүүлэлт 14.8 хувь болж 23.1 хувиар буурчээ.

Суурь судалгаанд оролцогчид эмнэлгийн үйлчилгээг сайжруулахад нэн тэргүүнд хийх шаардлагатай ажилд оношлогооны тоног төхөөрөмж (68.8%), эмнэлгийн барилга байгууламж (37.9%) хэмээн үйлчилгээ үзүүлэх орчин нөхцлийг сайжруулах саналыг чухалд авч үзэж байсан. Харин давтан судалгаанд оролцогчдын эмнэлгийн үйлчилгээг сайжруулах нэн тэргүүний асуудалд эмч, эмнэлгийн ажилчдын буюу хүнээс хамаарах харилцаа (95, 26.5%), ур чадвар (74, 20.6%), ажиллагсдын тоог нэмэгдүүлэхэд (72, 20.1%) анхаарах шаардлагатай хэмээн үзсэн байна (Зураг 19).

Судалгаанд хамрагдсан иргэд лавлагаа шатлалын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ ялангуяа дүрс оношлогоо, шинжилгээний багцуудыг дүүргээсээ авах боломж бүрдсэн байгаад баяртай байгаагаа илэрхийлсэн байлаа.

3.5. Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээ

Энэхүү дэд бүлгээр иргэдийн эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх ойлголт, хандлагыг судалсан.

3.5.1. Эмийн хэрэглээний талаарх иргэдийн хандлага

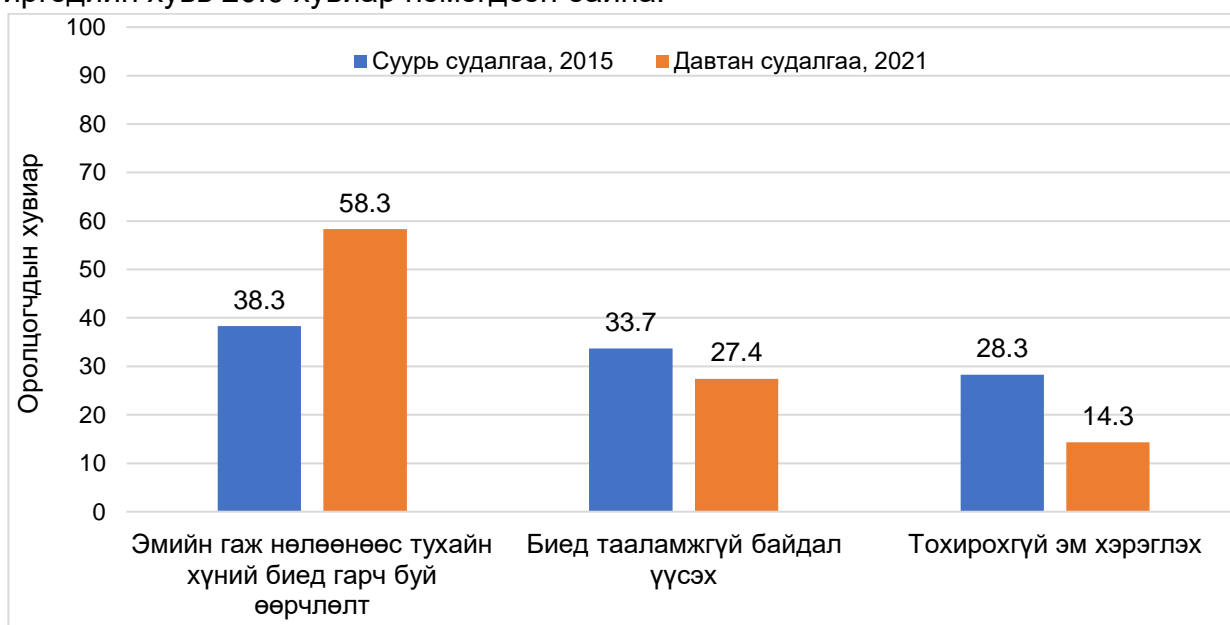
Судалгаанд хамрагдсан хүн амын 78.0 хувь (95%CI: 72.6-82.6) жорын дагуу, зөв тунгаар, тодорхой хугацаанд хэрэглэхийг эмийн зохистой хэрэглээ гэж зөв

хариулсан байна. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг эмэгтэйчүүдэд статистик ач холбогдол бүхий өндөр байна ($\chi^2=7.688$, $p=0.05$).

Хүснэгт 6. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг, оролцогчдын хувиар

№	Зохистой хэрэглээний талаарх мэдлэг	Нийт % (n)	Эрэгтэй % (n)	Эмэгтэй % (n)
1.	Жорын дагуу зөв тунгаар, тодорхой хугацаанд хэрэглэх	78.0 (202)	68.2 (45)	81.3 (157)
2.	Зөвшөөрөлтэй эмийн сангаас авч хэрэглэх	5.4 (14)	4.5 (3)	5.7 (11)
3.	Хугацаа, шошго сав баглаа баталгаатай	10.0 (26)	15.2 (10)	8.3 (16)
4.	Эмчид үзүүлэхгүйгээр эм хэрэглэхгүй байх	6.6 (17)	12.1 (8)	4.7 (9)
	Нийт	100.0 (259)	100.0 (66)	100.0 (193)

Судалгаанд оролцогчдын 58.3 хувь (95%CI: 52.1-64.1) нь эмийн гаж нөлөөнөөс тухайн хүний биед гарч буй өөрчлөлтийг хэлнэ гэжээ. Энэ үзүүлэлтийг суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад эмийн гаж нөлөөний талаарх зөв ойлголттой иргэдийн хувь 20.0 хувиар нэмэгдсэн байна.

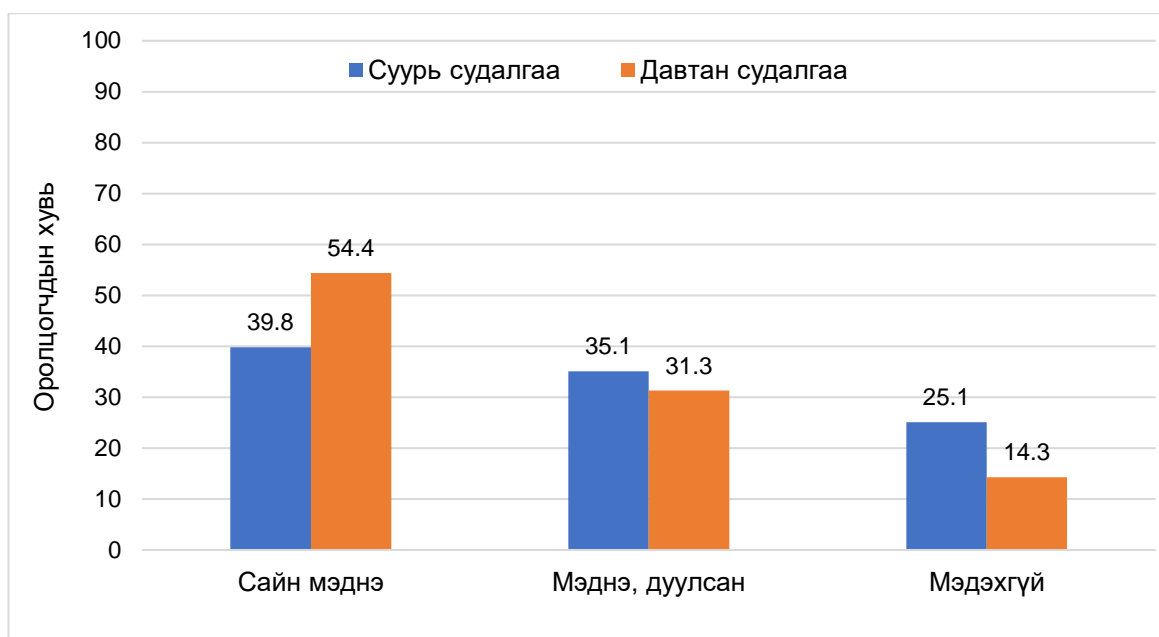
Зураг 20. Эмийн гаж нөлөөний талаарх хүн амын мэдлэг, оролцогчдын хувиар

Судалгаанд оролцогчдын 54.4 хувь (95%CI: 48.2-61.0) нь хөнгөлөлттэй үнээр олгодог эмийн талаар мэднэ, дуулсан хэмээн хариулсан. Энэ үзүүлэлтийг суурь судалгааны үр дүнтэй харьцуулахад 14.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Шигтгээ

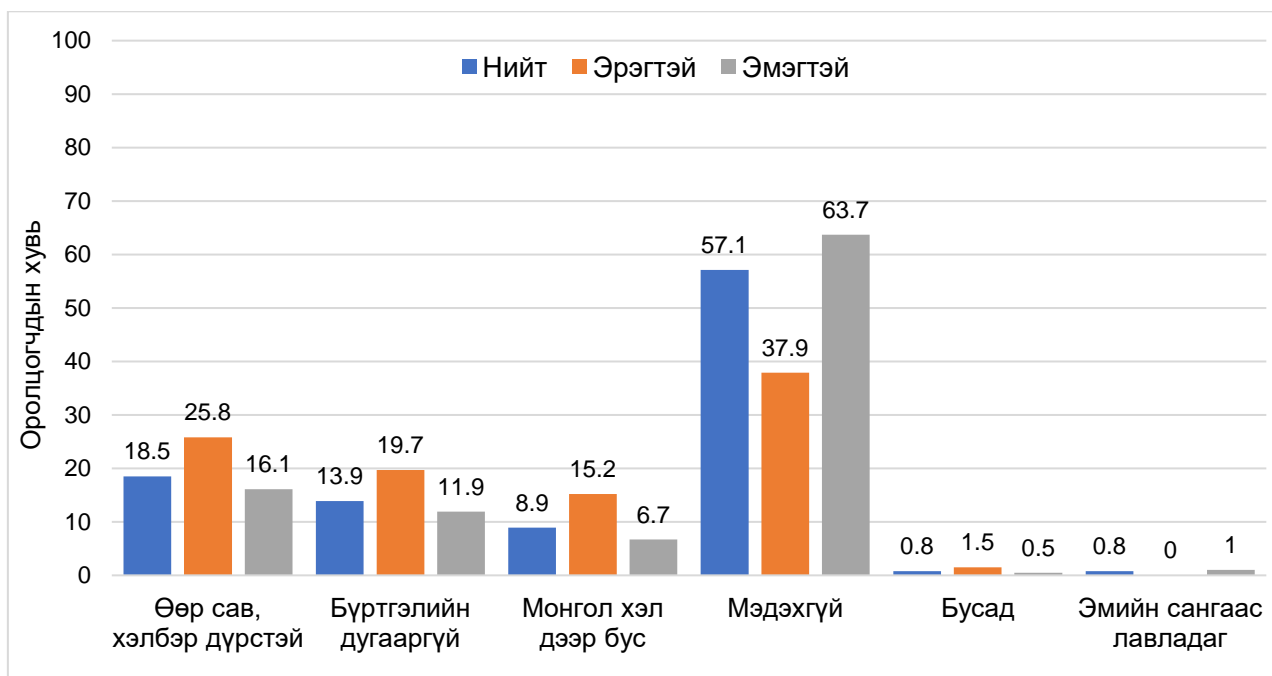
Хөнгөлөлттэй эмийн талаар маш сайн мэддэг болсон төдийгүй байнга хэрэглэдэг чихрийн шижингийн эмээ \метформин\ эмчээрээ бичүүлж аваад эмийн сангаас хөнгөлөлттэй үнээр авч хэрэглэдэг болсон. Мөн ойр орчмын хүмүүстээ хөнгөлөлттэй эмээр үйлчлүүлэх боломж байдгийг хэлж өгдөг болсон. Эмийн сангуудад хөнгөлөлттэй эмийн жагсаалт гээд самбар дээр тавьдаг болсон байсан.

СХД 27 хороо. М.Ц 56 настай эмэгтэй

Зураг 21. Хөнгөлөлттэй үнээр олгодог эмийн сангийн талаар мэдэх оролцогчдын хувь

Суурь судалгаанд оролцогчдын 75.6 хувь нь хуурамч эмийг хэрхэн таних талаар мэдэхгүй гэж хариулж байсан бол төслийн дараах судалгаагаар энэ үзүүлэлт 57.1 хувь (95%CI: 51.0-63.3) болж буурсан байна. Өмнө нь хэрэглэж байснаас өөр савтай байх, эмийн хайрцаг дээр бүртгэлийн дугаар тавигдаагүй, эмийн заавар монгол хэл дээр бичигдээгүй зэрэг хуурамч эмийг таних аргыг мэдэх хувь суурь судалгаанд 5.8-8.7 хувь байсан бол энэхүү судалгаагаар 8.9-18.5 хувь болж нэмэгдсэн байв.

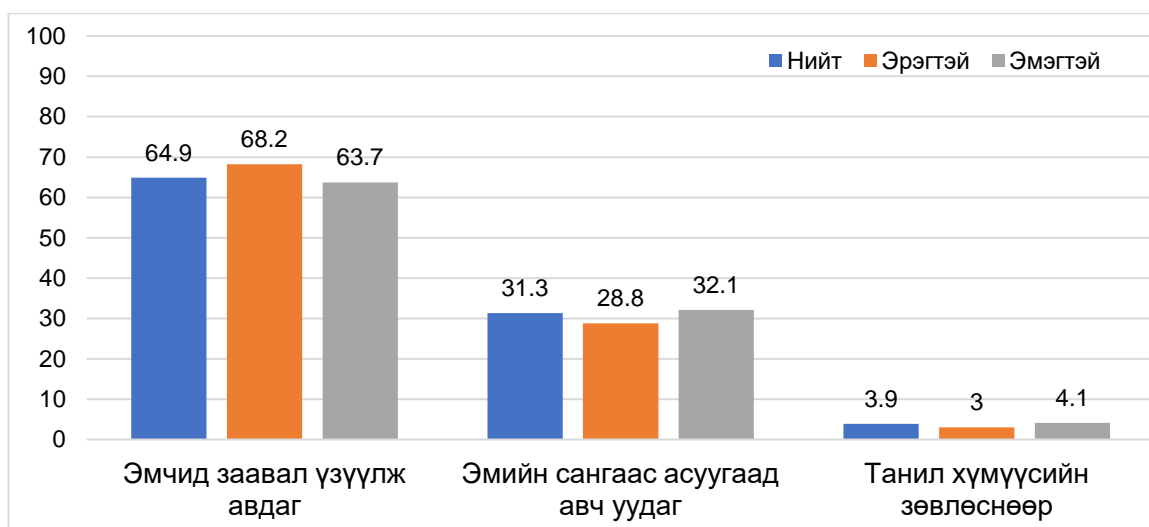
Зураг 22. Оролцогчдын хуурамч эмийг хэрхэн таних талаарх мэдлэг, хувиар

Хуурамч эмийг таних аргад хүйсийн ялгаатай байдал ажиглагдлаа. Тухайлбал, эрэгтэйчүүдийн дийлэнх нь өмнө нь хэрэглэж байснаас өөр сав, хэлбэр дүрстэй

(25.8%, 95%CI: 22.5-29.1), бүртгэлийн дугааргүй (19.7%, 95%CI: 16.4-22.9), монгол хэл дээр эмийн зааврыг бичээгүй (15.2%, 95%CI: 11.9-18.5) гэдгээр нь хуурамч эмийг таньдаг гэж хариулсан хувь өндөр байна. Харин эмэгтэйчүүдийн дийлэнх нь хуурамч эмийг хэрхэн таних талаар мэдэхгүй (63.7%, 95%CI: 60.4-66.9) хэмээн хариулсан байв ($\chi^2=15.628$, $p=0.008$).

3.5.2. Эм, бүтээгдэхүүний хэрэглээ

Судалгаанд оролцогчдын 64.9 хувь (95%CI: 59.5-70.7) нь эмийн сангаас эм авахдаа эмчид заавал үзүүлж авдаг дадалтай байв. Хүйсийн хувьд ялгаагүй дийлэнх нь эмчийн зөвлөсний дагуу эмийн сангаас эм авч хэрэглэдэг зөв дадалтай байна.

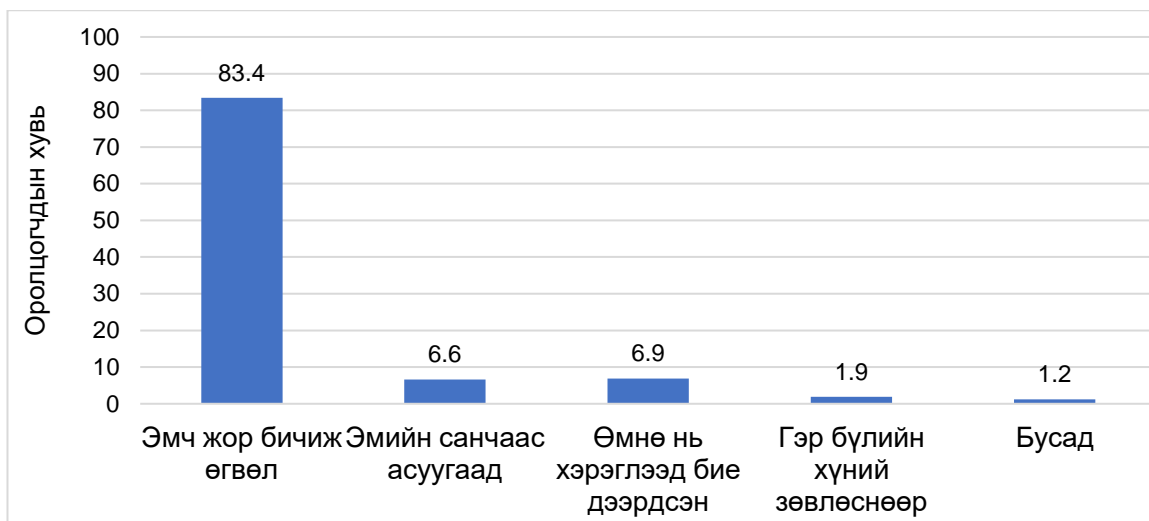
Зураг 23. Эмийн сангаар үйлчлүүлдэг дадал, оролцогчдын хувиар

Шигтгээ 3.

Өмнө нь ямар ч эмийг өөрсдөө дур мэдэн эсвэл ойр дотны хүний хэлснээр хамгийн ойр байрлах эмийн сангаас авч хэрэглэдэг байсан. Харин одоо бол эмчид үзүүлж байж, эмчийн жорын дагуу шаардлага хангасан эмийн сангаас авч хэрэглэдэг болсон. Эмийн сангийн хүмүүс ч жоргүй эм олгодоггүй болсон байна. Эм бол хоол биш гэдгийг маш сайн ойлгосон. Мөн байнгын эм хэрэглэдэг настай хүмүүс хөнгөлөлттэй эмийг эмчээрээ бичүүлж хяналтан дор хэрэглэж байна. Өөрөөр хэлбэл, иргэд ч илүү эмийн талаар зохистой хэрэглээтэй байх, эмийн мэргэжилтнүүд, эмч нар ч улам хариуцлагатай болж байна. Одоо бол өөрсөддөө болон хүүхдүүддээ дур мэдэн эм авч хэрэглэдэг байдал маш их багассан гэж бодож байна.

СХД 33 хороо. Иргэн М.

Нийт оролцогчдын 83.4 хувь (95%CI: 78.0-88.8) нь эмч жор бичиж өгсөн бол антибиотیکیг хэрэглэдэг гэж байгаа ч бусад (6.6%, 95%CI: 12.0-21.2) нь эмчийн санчаас асуугаад дур мэдэн хэрэглэдэг дадалтай байв.

Зураг 24. Антибиотик хэрэглэхдээ зөвлөгөө авдаг байдал, оролцогчдын хувиар

Суурь судалгаагаар нийт оролцогчдын 76.1 хувь нь эмчийн жороор антибиотик хэрэглэдэг байсан бол энэ судалгаагаар 7.3 хувиар нэмэгдэж 83.4 хувь болсон байна.

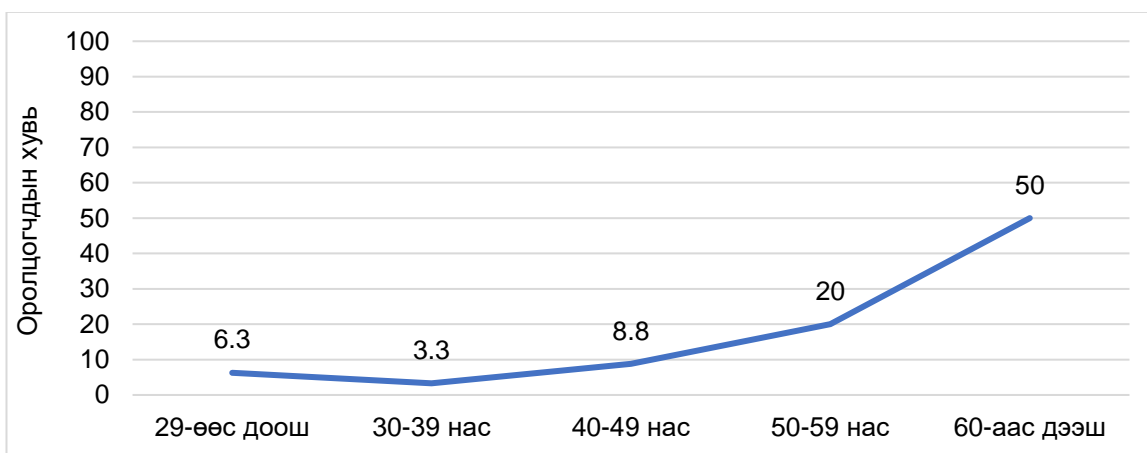
Эмэгтэйчүүд антибиотикийг өмнө нь хэрэглээд бие нь дээрдсэн бол (83.3%), эмч жор бичиж өгвөл (74.2%) хэрэглэдэг байхад эрэгтэйчүүд гэр бүлийн хүний зөвлөснөөр (40.0%), эмийн санчаас асуугаад (27.9%) хэрэглэх нь давамгайл байна. Антибиотик хэрэглэдэг дадлыг насны бүлгээр авч үзье. Аль ч насны бүлэгт эмч жор бичиж өгсөн тохиолдолд хэрэглэдэг дадал илүү байгаа ч 50-иас дээш насны хүн амын дунд өндөр байна. Эмийн санчаас асуугаад антибиотик худалдан авч уудаг байдал 40-49, 29-өөс доош насныханд өндөр байлаа (Хүснэгт 7).

Хүснэгт 7. Антибиотик хэрэглэхдээ зөвлөгөө авдаг байдал, оролцогчдын насны бүлгээр

Антибиотик авдаг дадал	Насны бүлгээр				
	29-иос доош нас	30-39 нас	40-49 нас	50-59 нас	60< нас
Эмч жор бичиж өгвөл	43 68.3%	70 76.1%	38 66.7%	27 77.1%	12 100.0%
Гэр бүлийн хүний зөвлөснөөр	2 3.2%	2 2.2%	0 0.0%	1 2.9%	0 0.0%
Эмийн санчаас асуугаад	13 20.6%	12 13.0%	14 24.6%	4 11.4%	0 0.0%
Өмнө нь хэрэглээд бие дээрдсэн	4 6.3%	6 6.5%	5 8.8%	3 8.6%	0 0.0%
Бусад	1 1.6%	2 2.2%	0 0.0%	0 0.0%	0 0.0%
Нийт	63 (100.0)	92 (100.0)	57 (100.0)	35 (100.0)	12 (100.0)

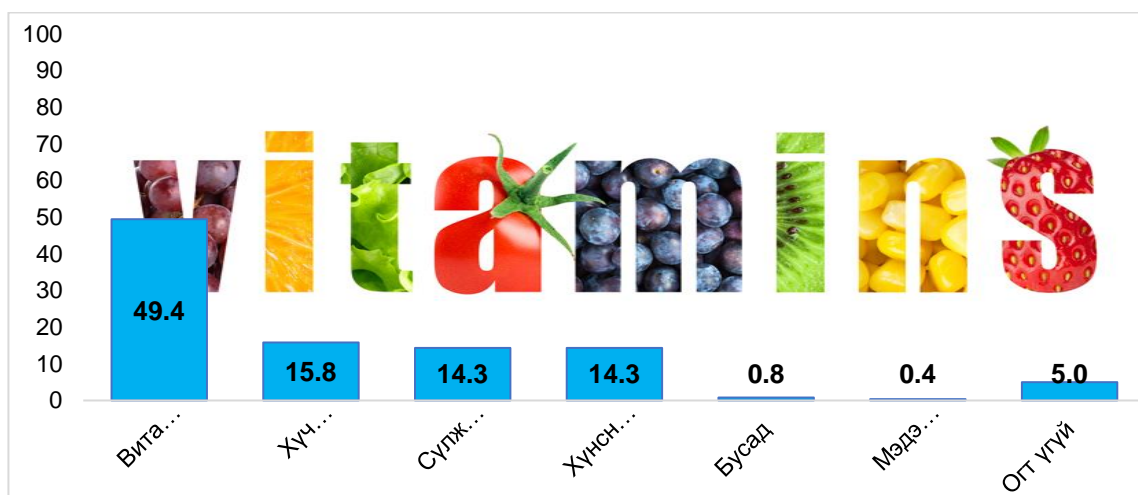
Судалгаанд оролцогчдын 73.4 хувь (95%CI: 68.0-78.8) нь гэрт ойр байрлах эмийн сангаас, 9.7 хувь (95%CI: 6.2-13.1) нь хөнгөлөлттэй эмээр үйлчилдэг эмийн сан, 9.3 хувь (95%CI: 5.8-12.7) нь тааралдсан эмийн санг сонгон үйлчлүүлдэг байв.

Гэрт ойр байрлалаас, тааралдсан эмийн сангаас эмээ авч хэрэглэх байдалд хүйс, насны хамаарал ажиглагдсангүй. Насны бүлэг нэмэгдэхэд хөнгөлөлттэй эмээр үйлчилдэг эмийн сангаар үйлчлүүлдэг иргэдийн хувийн жин статистик ач холбогдол бүхий нэмэгдэж байлаа ($\chi^2=43.86$, $p=0.002$).

Зураг25. Хөнгөлөлттэй эмийн сангаар үйлчлүүлдэг оролцогчдын хувь, насны бүлгээр

Судалгаанд оролцогчдын 49.4 хувь нь витаминьг эмчийн зааваргүй хэрэглэдэг гэжээ.

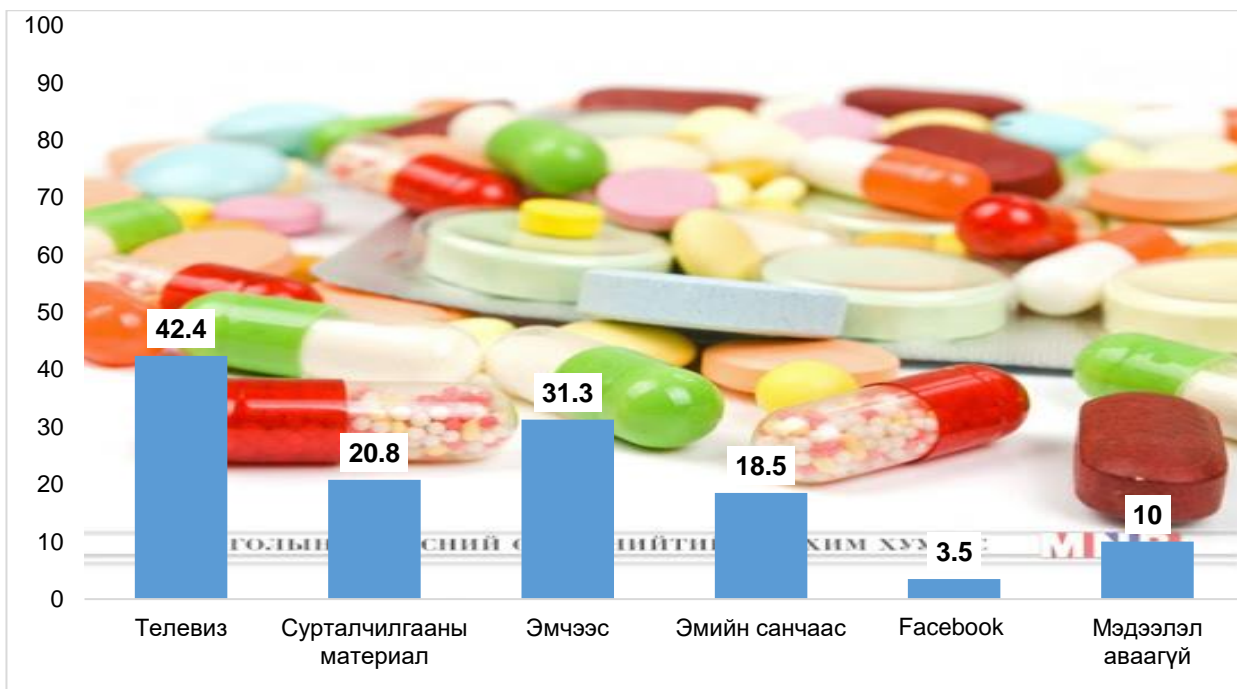
Зураг 26. Жоргүй худалддаг эм, хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүний хэрэглээний байдал, оролцогчдын хувиар

Нийт оролцогчдын 15.8 хувь (95%CI:43.2-55.6) нь хүч тамир сэргээх ундаа, 14.3 хувь (95%CI: 10.0-18.5) нь сүлжээний төрөл бүрийн эм хэрэглэсэн байна. Витаминь хэрэглээ эмэгтэйчүүдэд (эрэгтэйд 43.9%, эмэгтэйд 51.3), сүлжээний бүтээгдэхүүний хэрэглээ эрэгтэйчүүдэд (эрэгтэйд 21.2%, эмэгтэйд 11.9%) илүү байлаа.

Шигтгээ 4.

Сүлжээний бүтээгдэхүүний талаарх ойлголт тааруухан байснаас хүч тамир өгөх бэлдмэлүүдийг өвчин намдаах, илааршуулах мэтээр ойлгож замбараагүй хэрэглэдэг байсан бол одоо утга учрыг ойлгож, өвчин эдгээх биш тамир тэнхээ өгөх, хоол хүнснээс авч чадахгүй байгаа зүйлээ нөхөх байдлаар тохируулан хэрэглэдэг болсон. Мөн мэргэжлийн эмч, мэргэжилтнүүдтэй зөвлөж байж хэрэглэдэг болсон.

Иргэн С.Э. 39 настай эмэгтэй.

Зураг 27. Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөгөө, мэдээлэл, сурталчилгааг ойрын 6 сард авсан эх сурвалж, оролцогчдын хувиар

Судалгаанд оролцогчдын 40.2 хувь (95%CI: 34.4-46.3) эмч, мэргэжилтнээс мэдээлэл авах, 38.6 хувь (95%CI: 32.4-44.4) нь олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээс мэдээлэл авахыг хүсдэг байна.

Зураг 28. Эмийн аюулгүй байдал, зохистой хэрэглээний талаарх зөвлөгөө, мэдээлэл сурталчилгааг авахыг хүсч буй эх сурвалж, оролцогчдын хувиар

Судалгаанд оролцогчдын 5.0 хувь нь хэвлэмэл хуудас, ном товхимол, 4.2 хувь нь эмийн санчаас мэдээлэл авахыг хүсдэг гэж хариулсан байна. Эдгээр оролцогчдын дийлэнх нь ахимаг насны (55-аас дээш) эмэгтэйчүүд байлаа.

ДҮГНЭЛТ

1. Судалгаанд оролцогчдын 72.1 хувь (95%CI: 67.4-76.9) нь СХД-ийн Эрүүл мэндийн төв, Нэгдсэн эмнэлгээр тогтмол үйлчлүүлдэг, 88.8 хувь нь нөхөр/эхнэр, 6.2 хувь нь өөрөө, 3.5 хувь нь хүүхэддээ эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авсан байна.
2. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ авсан хүн амын дийлэнх нь дотрын өвчин, хүүхэд, эмэгтэйчүүд, мэдрэлийн өвчин, яаралтай тусламж үйлчилгээ авсан байв.
3. Иргэдийн сэтгэл ханамжийн байдлыг СХД-ийн эмнэлгийн гадаад (8 үзүүлэлт), дотоод (10 үзүүлэлт), амбулаторийн тусламж үйлчилгээ (12 үзүүлэлт) болон хэвтэн эмчлүүлэх тусламж үйлчилгээний (11 үзүүлэлт) нийт 41 үзүүлэлтээр судалж иргэдийн сэтгэл ханамж дараах байдалтай байгааг тогтоолоо. Үүнд:
 - Эмнэлгийн барилга байгууламж (50.6%), орчны цэвэрлэгээ (50.6%), явган хүний зам (47.5%), гэрэлтүүлэг (47.5%), зүлэгжүүлэлт, моджуулалт (44.8%), хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд зориулсан зам (42.9%), суух сандал (42.5%), зэрэгт судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” бол машины зогсоол (37.8%) -д “дунд зэрэг” гэсэн үнэлгээг өгсөн байна. Суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад эмнэлгийн гадаад орчинд “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” оролцогчдын хувь давтан судалгаанд нэмэгдсэн байна.
 - Эмнэлгийн өрөөний хаягжилт (62.9%), цэвэрлэгээ (55.6%), хувцасны өлгүүр (52.1%), угтах үйлчилгээ (47.5%), дугаар авах (42.8%), эмнэлгийн бие засах газрын хүрэлцээ (40.1%), цэвэрлэгээ, халдваргүйтгэл (44.4%), гар угаах угаалтуур (39.8%) зэрэгт оролцогчдын дийлэнх нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байна. Суурь судалгаагаар эмнэлгийн дотоод орчинд “дунд зэрэг”, “сэтгэл ханамжгүй” гэсэн үнэлгээг дийлэнх нь өгч байсан бол давтан судалгаагаар “сэтгэл ханамжтай” үйлчлүүлэгчдийн хувь нэмэгдсэн сайн үзүүлэлттэй байна.
 - Амбулаторийн тусламж үйлчилгээний 9 үзүүлэлтэд судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байгааг тогтоолоо. Суурь судалгаагаар эмнэлгийн ачаалал, лабораторийн үйлчилгээ, тоног төхөөрөмжийн хангамж, түргэн тусламжийн үйлчилгээнд “сэтгэл ханамжгүй” байсан бол давтан судалгаагаар сэтгэл ханамжтай үйлчлүүлэгчдийн хувийн жин нэмэгдсэн байна.

- Хэвтүүлэн эмчлэх үйлчилгээнд оролцогчдын дийлэнх нь “маш их сэтгэл ханамжтай”, “сэтгэл ханамжтай” байна. Эмнэлэгт хэвтэх хугацааг товлох (39.9%), эмчилгээний чанар (42.9%), хоолны амт, чанар (41.6%), ариун цэврийн өрөө (37.3%), угаалгын өрөө (51.5%), эргэлтийн цонхны үйлчилгээ (51.5%), өрөөний тохижилт (41.6%), тоног төхөөрөмжийн хангамжийн байдал (49.4%) зэрэгт суурь судалгаанд оролцогчдын дийлэнх нь сэтгэл ханамж “дунд зэрэг” байсан бол давтан судалгаагаар “сэтгэл ханамжтай” үйлчлүүлэгчдийн хувь нэмэгдсэн байна.
- 4. Судалгаанд оролцогчдын 40.9 хувь (95%CI: 35.1-47.1) нь СХД-ийн эмнэлэгт тусламж үйлчилгээний бүх төрөл байгаа гэжээ. Суурь судалгаанд оролцогчид эмнэлгийн үйлчилгээг сайжруулахад нэн тэргүүнд хийх шаардлагатай ажилд оношлогооны тоног төхөөрөмж (68.8%), эмнэлгийн барилга байгууламж (37.9%) хэмээн үйлчилгээ үзүүлэх орчин нөхцлийг сайжруулахыг чухалд авч үзэж байсан бол энэ удаад иргэд эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, бусад ажилчдын буюу хүнээс хамаарах харилцаа (95, 26.5%), ур чадвар (74, 20.6%), ажиллагсдын тоог нэмэгдүүлэхэд (72, 20.1%) анхаарах шаардлагатай хэмээн үзсэн байна.
- 5. Судалгаанд хамрагдсан хүн амын 78.0 хувь (95%CI: 72.6-82.6) эмийн зохистой хэрэглээ, 58.3 хувь (95%CI: 52.1-64.1) нь эмийн гаж нөлөөний талаар мэднэ хэмээн хариулжээ. Эмийн зохистой хэрэглээний талаарх хүн амын мэдлэгийн түвшин суурь судалгааны дүнтэй харьцуулахад 5.4 хувиар нэмэгдсэн байна.